

Бизнес Инвест Девелопмент ББСБ ХХК

**Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандартын
Дагуу бэлтгэгдсэн Тусдаа Санхүүгийн Тайлан болон
Хараат бус Аудиторын Тайлан**

2024 оны 12 дугаар сарын 31

АГУУЛГА

ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ	3
УДИРДЛАГЫН ХАРИУЦЛАГЫН МЭДЭГДЭЛ	4
ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ	5
ТУСДАА АШИГ, АЛДАГДАЛ БА БУСАД ДЭЛГЭРЭНГҮЙ ОРЛОГЫН ТАЙЛАН	7
ТУСДАА САНХҮҮ БАЙДЛЫН ТАЙЛАН	8
ТУСДАА ӨМЧИЙН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ТАЙЛАН	9
ТУСДАА МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАН	10
1. Компанийн ерөнхий мэдээлэл	12
2. Компанийн үйл ажиллагааны орчин	13
3. Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогууд	13
4. Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлогуудын товчоо	17
5. Хүү болон түүнтэй адилтгах орлого	27
6. Хүү болон түүнтэй адилтгах зарлага	27
7. Санхүүгийн хэрэглүүрийн үнэ цэний бууралт	27
8. Шимтгэл, хураамжийн орлого	27
9. Шимтгэл, хураамжийн зардал	28
10. Ерөнхий ба удирдлагын зардал	28
11. Ханшийн үнэлгээний өөрчлөлтийн олз/ гарз	29
12. Бусад олз/гарз	29
13. Бусад орлого	29
14. Бусад зардал	29
15. Орлогын албан татвар	30
16. Ногдол ашиг	30
17. Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө	30
18. Өрийн хэлбэрээр хөрөнгө оруулалт	31
19. Өмчийн хэлбэрээр хөрөнгө оруулалт	31
20. Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа	32
21. Бусад санхүүгийн хөрөнгө	36
22. Бусад санхүүгийн бус хөрөнгө	36
23. Үндсэн хөрөнгө	37
24. Ашиглах эрхтэй хөрөнгө	39
25. Хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үндсэн хөрөнгө	40
26. Биет бус хөрөнгө	41
27. Итгэлцлийн үйлчилгээний өр төлбөр	41
28. Банк санхүүгийн байгууллагаас авсан зээл	42
29. Бондын өр төлбөр	43
30. Бусад санхүүгийн өр төлбөр	44
31. Бусад санхүүгийн бус өр төлбөр	44
32. Эздийн өмч	44
33. Дахин үнэлгээний нэмэгдэл	44
34. Хуримтлагдсан ашиг	45
35. Эрсдэлийн удирдлага	45
36. Мөнгөн гүйлгээний тайланг дэмжих тэмдэглэл	55
37. Холбоотой талууд	56
38. Болзошгүй өр төлбөр ба үүрэг хариуцлага	59
39. Тайлагналын едрийн дараах үйл явдал	59
40. Тайлангийн орчуулга	59

ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ

Хувьцаа Эзэмшигчид:

А.Алтансүх
Х.Одонтуяа

Санхүүгийн Газрын Захирал:

А.Баяржаргал

Албан хаяг:

Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг, 2-р хороо,
5-р хороолол, сүүл, 11/1-р барилга, 6 давхар

Харилцагч Банк:

Хаан Банк ХК
Худалдаа Хөгжлийн Банк ХК
Хас Банк ХК
Тээвэр Хөгжлийн Банк ХК
Голомт Банк ХК
Төрийн Банк ХК

Аудитор:

Нексиа Глобал Монголиа Аудит ХХК
Мэргэшсэн Нягтлан Бодогчид

Хаяг: Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг,
5-р хороонол, 2-р хороо, 714251/
Саявийн гудамжны 11/7-р байрны 6-р давхарт
Утас: 7272 2828

Имэйл: info@bid.mn

Вэб сайт: www.bid.mn

2025.05.11 № 03/11-1

төний _____ -ны № _____ -т

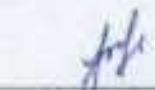
УДИРДЛАГЫН ХАРИУЦЛАГЫН МЭДЭГДЭЛ

"Бизнес Инвест Девелопмент ББСБ" ХХК –ийн удирдлага бид тусдаа санхүүгийн тайланг бэлтгэж, тайлагнах үүрэгтэй.

Энэхүү тайлангийн 5-6 дахь хуудсанд тусгагдсан хараат бус аудиторын тайланд дурдсан хараат бус аудиторын дүгнэлттэй уншигдах дараах мэдэгдэл нь Бизнес Инвест Девелопмент ББСБ Хязгаарлагдмал Хариуцлагатай Компанийн (цаашид "Компани" гэх) 2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр тасалбар болсон жилийн тусдаа санхүүгийн тайлантай холбоотой удирдлагын үүрэг хариуцлага болон аудиторын хариуцлагыг тусад нь илэрхийлэх үүднээс хийгдсэн болно.

Компанийн удирдлага нь эдгээр тусдаа санхүүгийн тайлангуудыг Санхүүгийн Тайлангийн Олон Улсын Стандарт ("СТОУС")-ын дагуу үнэн зөв бэлтгэх үүрэгтэй болно. Бид эдгээр тусдаа санхүүгийн тайлантай холбоотой үүрэг хариуцлага ухамсарлан, санхүүгийн тайлангаа Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандарт ("СТОУС"), Монгол улсад хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль болон холбогдох заавар журмын дагуу үнэн зөв бэлтгэсэн гэдгээ баталж байна.

Компанийн 2024 оны 12-р сарын 31-ний өдрөөр тасалбар болсон жилийн тусдаа санхүүгийн тайланг шалгахыг зөвшөөрч байна.

А. Баяржаргал
Санхүүгийн Газрын Захирал

ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

Бизнес Инвест Девелопмент ББСБ –ийн Хувьцаа эзэмшигчид

Аудиторын дүгнэлт

Бид "Бизнес Инвест Девелопмент ББСБ" ХХК (цаашид "Компани" гэх)–ийн 2024 оны 12 дугаар сарын 31–ний өдрөөрх Компанийн тусдаа санхүүгийн байдлын тайлан, тухайн өдрөөр дуусгавар болсон үеийн жилийн тусдаа дэлгэрэнгүй орлогын тайлан, тусдаа өмчийн өөрчлөлтийн тайлан, тусдаа мөнгөн гүйлгээний тайлан, нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлогуудын товчоо болон бусад тайлбар тодруулгуудаас бүрдсэн санхүүгийн тайлангуудад аудит хийж гүйцэтгэлээ.

Бидний дүгнэлтээр дээр нэрлэсэн тусдаа санхүүгийн тайлангууд нь 2024 оны 12 дугаар сарын 31–ний өдрийн байдлаарх Компанийн тусдаа санхүүгийн байдал хийгээд тухайн өдрөөр дуусгавар болсон үеийн тусдаа санхүүгийн үйл ажиллагааны үр дүн, тусдаа мөнгөн гүйлгээг Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандартууд ("СТОУС")–ын дагуу материаллаг алдаагүй, үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Бид энэхүү аудитын ажлыг Аудитын олон улсын стандарт ("АОУС")–уудын дагуу хийж гүйцэтгэв. Уг стандартуудын дагуу хүлээсэн үүрэг хариуцлагуудыг энэхүү тайлангийн "Санхүүгийн тайлангийн аудитад хүлээх аудиторын үүрэг хариуцлага" хэсэгт харуулав. Бид Нягтлан бодогчдын ёс зүйн олон улсын стандартын зөвлөлөөс баталсан "Мэргэшсэн нягтлан бодогчдын ёс зүйн дүрэм"–ийн дагуу Компаниас хараат бус бөгөөд уг дүрэмд заасны дагуу өөрсдийн бусад ёс зүйн үүрэг хариуцлагаа бүрэн биелүүлсэн болно. Бидний олж авсан аудитын нотолгоо нь бидний гаргасан дүгнэлтэд хангалттай, зохистой үндэслэл болж чадна гэдэгт бид итгэлтэй байна.

Тусдаа санхүүгийн тайлантай холбоотойгоор удирдлагын хүлээх хариуцлага

Тусдаа санхүүгийн тайлангуудыг СТОУС–ын дагуу бэлтгэх, үнэн зөв толилуулах ба залилан, алдааны улмаас үүсч болох материаллаг буруу илэрхийлэлгүй тусдаа санхүүгийн тайлангуудыг бэлтгэх боломжийг бий болгоход шаардлагатай гэж удирдлагын тодорхойлсон дотоод хяналтуудад удирдлага хариуцлага хүлээнэ.

Компанийн удирдлага нь тусдаа санхүүгийн тайлангуудыг бэлтгэхдээ Компанийн үйл ажиллагааг зогсоох эсвэл татан буулгахаар төлөвлөсөн эсвэл эдгээрээс өөр бодит сонголт байхгүйгээс бусад тохиолдолд тусдаа санхүүгийн тайлангуудыг гаргахдаа удирдлага нь тасралтгүй байх зарчмын дагуу Компанийн үйл ажиллагааг тасралтгүй явуулах чадварыг үнэлэх, боломжтой бол тасралтгүй байх зарчимтай холбоотой асуудлуудыг тодруулах, нягтлан бодох бүртгэлийн тасралтгүй байх суурийг хэрэглэх үүрэгтэй. Засаглал хариуцсан этгээдүүд нь Компанийн тусдаа санхүүгийн тайлагналын үйл явцад хяналт тавих үүрэгтэй.

АОУС–ын дагуу хийх аудитын үед бид мэргэжлийн үнэлэмж, мэргэжлийн үл итгэх зарчмыг баримтлан ажилладаг. Бид мөн:

- Залилан эсвэл алдааны улмаас үүсч болох тусдаа санхүүгийн тайлангийн материаллаг буруу тайлагналуудын эрсдэлүүдийг таних, үнэлэх, тэдгээр эрсдэлд тохирох аудитын горимуудыг боловсруулах, гүйцэтгэх, өөрсдийн дүгнэлтэд үндэслэл болохуйц хангалттай, зохистой аудитын нотолгоог олж авах. Залилан нь хуйвалдах, бичиг баримт хуурамчаар үйлдэх, санаатайгаар орхигдуулах, буруу мэдэгдэл хийх, дотоод хяналтыг зөрчих зэрэг үйлдлүүдтэй холбоотой байж болох тул залилангаас үүдэн гарсан материаллаг буруу тайлагналыг илрүүлэхгүй байх эрсдэл нь алдаанаас үүдэн гарсан буруу тайлагналыг ирүүлэхгүй байх эрсдэлээс өндөр байдаг.

ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ТАЙЛАН (ҮРГЭЛЖЛЭЛ)

- Компанийн дотоод хяналтын үр нөлөөтэй байдалд дүгнэлт өгөх зорилгоор биш тухайн нөхцөл байдалд тохирохуйц аудитын горим боловсруулахын тулд аудитад хамааралтай дотоод хяналтын талаар ойлголт олж авах.
- Хэрэглэсэн нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогууд нь зохистой эсэх, удирдлагын зүгээс нягтлан бодох бүртгэлийн ойлголцоолсон тооцооллууд, тэдгээрт холбогдох тодруулгууд нь үндэслэлтэй эсэхийг үнэлэх.
- Нягтлан бодох бүртгэлийн тасралтгүй байх зарчмыг удирдлага зохистой хэрэглэсэн эсэх, олж авсан аудитын нотолгоонд үндэслэн Компанийн үйл ажиллагаагаа тасралтгүй явуулах чадамжид мэдэгдэхүйц эргэлзээ үүсгэж болох үйл явдал эсвэл нөхцөл байдалтай холбоотой материаллаг тодорхой бус байдал байгаа эсэхийг дүгнэх. Хэрэв материаллаг тодорхой бус байдал байна гэж дүгнэвэл, бид аудиторын тайландаа тусдаа санхүүгийн тайлангийн холбогдох тодруулгыг хийж өгөх эсвэл ийм тодруулга хангалтгүй бол дүгнэлтээ өөрчлөх шаардлагатай болдог. Аудиторын тайлан гарах өдөр хүртэл олж авсан аудитын нотолгоонд үндэслэн бид дүгнэлтээ гаргадаг. Гэхдээ ирээдүйн үйл явдал эсвэл нөхцөл байдал Компанийн тасралтгүй байх зарчмыг алдагдуулж болно.
- Тусдаа санхүүгийн тайлангуудын (үүнд тодруулгууд багтана) ерөнхий толилуулга, бүтэц, агуулгыг үнэлэх мөн санхүүгийн тайлангууд нь зөв толилуулгын шаардлагыг хангахуйц байдлаар холбогдох ажил гүйлгээ, үйл явдлуудыг илэрхийлсэн эсэхийг үнэлэх.

Бид аудитын ажлын төлөвлөсөн хамрах хүрээ, цаг хугацаа, томоохон хэмжээний дутагдал болон аудитын явцад олж тогтоосон дотоод хяналтын томоохон доголдол зэргийг багтаасан асуудлуудыг Компанийн удирдлагад мэдэгддэг.

Бусад зүйл

Энэхүү тайланг өөр ямар нэгэн зорилгоор бус, Монгол Улсын "Компанийн тухай хууль"-ийн 94 дүгээр зүйлд заасны дагуу Компанийн хувьцаа эзэмшигчдийн захиалгаар аудитыг гүйцэтгэн Компанийн хувьцаа эзэмшигчдэд зориулан гаргалаа. Бид энэхүү тайлангийн агуулгын хүрээнд өөр аливаа нэг гуравдагч талын өмнө хариуцлага хүлээхгүй болно.

НЕКСИА ГЛОБАЛ МОНГОЛИА АУДИТ ХХК

Мэргэшсэн нягтлан бодогчид

Гарын үсэг

У. Нарандэлгэр
Аудитор

Монгол Улс, Улаанбаатар хот
2025 оны 3 дугаар сарын 14-ний өдөр

Нексия Глобал Монголиа Аудит ХХК
Нексия Интернационал-ийн албан ёсны гишүүн
Веб: www.nexia.com

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК**2024 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
ТУСДАА АШИГ, АЛДАГДАЛ БА БУСАД ДЭЛГЭРЭНГҮЙ ОРЛОГЫН ТАЙЛАН**

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	Тод	2024	2023
Хүү болон түүнтэй адилтгах орлого	5	26,442,297	23,151,970
Хүү болон түүнтэй адилтгах зардал	6	(7,972,832)	(5,892,102)
Санхүүгийн хэрэглүүрийн үнэ цэний бууралт	7	(1,833,112)	(2,701,882)
Нийт ашиг		16,636,353	14,557,986
Үйлчилгээний хураамжийн орлого	8	819,260	857,518
Үйлчилгээний хураамжийн зардал	9	(598,781)	(226,819)
Цэвэр үйлчилгээ хураамжийн орлого		220,479	430,697
Ерөнхий ба удирдлагын зардал	10	(7,787,359)	(5,697,013)
Дахин үнэлгээнээс үүссэн олз / (гарз)	11	293,975	(271,097)
Бусад олз / (гарз)	12	5,635	(983)
Бусад орлого	13	1,138,940	1,762,180
Бусад зардал	14	(451,565)	(802,915)
Татварын өмнөх ашиг		10,056,458	9,978,855
Орлогын татварын зардал	15	(1,571,615)	(1,517,375)
Тайлант жилийн ашиг		8,484,843	8,461,480
Тайлант жилийн бусад дэлгэрэнгүй орлого:			
Дахин үнэлгээний олз		661,158	-
Дахин үнэлгээний нөөцийн ашиг/(алдагдал)		-	-
Тайлант жилийн нийт дэлгэрэнгүй ашиг		9,146,001	8,461,480

Хавсараасан тодруулга нь энэхүү тусдаа санхүүгийн тайлангийн салшгүй хэсэг болно.

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК

2024 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРИЙН БАЙДЛААРХ
ТУСДАА САНХҮҮ БАЙДЛЫН ТАЙЛАН

Мянган төгрөгөөр	Тод	2024-12-31	2023-12-31
Хөрөнгө			
Эргэлтийн бус хөрөнгө			
Үндсэн хөрөнгө	23	9,623,125	3,048,600
Ашиглах эрхтэй хөрөнгө	24	389,371	559,999
Охин компанид оруулсан хөрөнгө оруулалт		1,000	-
Хөрөнгө оруулалтын хөрөнгө	25	829,330	718,632
Биет бус хөрөнгө	26	92,024	144,999
Хойшлогдсон татварын хөрөнгө		458,730	452,523
Нийт эргэлтийн бус хөрөнгө		11,393,580	4,924,753
Эргэлтийн хөрөнгө			
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө	17	8,819,198	1,011,072
Хугацаат хадгаламж		-	8,514,599
Өрийн хэлбэрээр хөрөнгө оруулалт	18	1,520,260	-
Өмчийн хэлбэрээр хөрөнгө оруулалт	19	1,644,803	1,574,171
Харилцагчдад олгосон зээл-цэвэр	20	73,359,672	67,185,435
Бусад санхүүгийн хөрөнгө	21	2,451,303	1,192,248
Бусад санхүүгийн бус хөрөнгө	22	475,773	833,365
Нийт эргэлтийн хөрөнгө		88,271,009	80,310,890
НИЙТ ХӨРӨНГӨ		99,664,589	85,235,643
Өр төлбөр			
Богино хугацаат өр төлбөр			
Итгэлцлийн үйлчилгээний өр төлбөр	27	29,577,522	20,564,308
Банк санхүүгийн байгууллагаас авсан зээл	28	13,688,479	6,664,207
Бондын өр төлбөр	29	8,123,232	17,707,658
Бусад санхүүгийн өр төлбөр	30	3,364,823	386,046
Бусад санхүүгийн бус өр төлбөр	31	6,013	9,157
Орлогын татварын өр төлбөр		377,743	406,624
Дериватив санхүүгийн хэрэгсэл (өглөг)		-	10,941
Нийт богино хугацаат өр төлбөр		55,137,912	45,748,941
Урт хугацаат өр төлбөр			
Түрээсийн өр төлбөр	24	129,886	294,182
Хойшлогдсон татварын өглөг		40,884	218,461
Нийт урт хугацаат өр төлбөр		170,770	512,643
Нийт өр төлбөр		55,308,682	46,261,584
Эздийн өмч			
Хувьцаат капитал	32	5,000,001	5,000,001
Дахин үнэлгээний нэмэгдэл	33	1,145,491	484,333
Тайлант жилийн ашиг	34	8,484,843	8,461,480
Хуримтлагдсан ашиг	34	29,725,572	25,028,245
Нийт эздийн өмч		44,355,907	38,974,059
Нийт өр төлбөр болон эздийн өмч		99,664,589	85,235,643

Хавсаргасан тодруулга нь энэхүү тусдаа санхүүгийн тайлангийн салшгүй хэсэг болно.

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК

2024 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
ТУСДАА ӨМЧИЙН ӨӨРЧӨЛӨЛТИЙН ТАЙЛАН

Мянган төгрөгөөр	Хувьцаат капитал	Дахин үнэлгээний нэмэгдэл	Бусад эздийн өмч	Хуримтлагдсан ашиг	Нийт өмч
2023 оны 01 сарын 01-ний үлдэгдэл	5,000,001	484,333	-	26,814,893	32,299,227
Тайлант жилийн ашиг	-	-	-	8,461,480	8,461,480
Тайлант жилийн бусад дэлгэрэнгүй орлого	-	-	-	-	-
Эздийн өмчийн өөрчлөлт	-	-	-	-	-
Төлсөн ногдол ашиг	-	-	-	(1,786,648)	(1,786,648)
2023 оны 12 сарын 31-ний үлдэгдэл	5,000,001	484,333	-	33,489,725	38,974,059
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт ба алдааны залруулга	-	-	-	(503,119)	(503,119)
2024 оны 01 сарын 01-ний үлдэгдэл	5,000,001	484,333	-	32,986,606	38,470,940
Тайлант жилийн ашиг	-	-	-	8,484,843	8,484,843
Тайлант жилийн бусад дэлгэрэнгүй орлого	-	661,158	-	-	661,158
Эздийн өмчийн өөрчлөлт	-	-	-	-	-
Төлсөн ногдол ашиг	-	-	-	(3,261,034)	(3,261,034)
2024 оны 12 сарын 31-ний үлдэгдэл	5,000,001	1,145,491	-	38,120,415	44,355,907

Хясагдсан тодруулга нь энэхүү тусдаа сөнхүүсийн тайлангийн салшгүй хэсэг болно.

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК

2024 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
ТУСДАА МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАН

Мянган төгрөгөөр	Тод	2024-12-31	2023-12-31
Үндсэн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ			
Тайлант жилийн (ашиг)/алдагдал		10,056,458	9,978,855
<i>Тохируулга:</i>			
Санхүүгийн хэрэглүүрийн эрсдэлийн сангийн зардал	7	1,833,112	1,940,293
Үндсэн хөрөнгийн элэгдал	23	468,830	264,727
Ашиглах эрхтэй хөрөнгийн хорогдуулга	24	242,714	204,884
Биет бус хөрөнгийн хорогдуулга	26	70,125	55,323
Хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгийн үнэ цэний өөрчлөлтийн (олз)/ гарз	11	(110,608)	33,969
Үндсэн хөрөнгө данснаас хассаны (олз)/ гарз	12	(5,835)	269,080
Гадаад валютын ханшийн зөрүүгийн хэрэгжээгүй гарз	11	44,024	-
Ашиг, алдагдлаарх бодит үнэ цэнээр илэрхийлэгдэх өмчийн хөрөнгө оруулалтаас үүссэн (олз)/ гарз	13	(25,508)	(14,069)
Ногдол ашгийн орлого	11	(227,301)	21,072
Түрээсийн хөрөнгө данснаас хассанаас үүсэх орлого		-	60,922
Хүүгийн болон түүнтэй адилтгах орлого	5	(26,442,297)	(23,849,060)
Хүү болон түүнтэй адилтгах зардал	6	7,972,832	6,088,502
Ажлын капиталын өөрчлөлтийн өмнөх үндсэн үйл ажиллагааны ашиг/(алдагдал)		(6,123,344)	(4,945,502)
Харилцагчдад олгосон зээлийн (өсөлт)/ бууралт		17,184,685	(16,904,198)
Бусад банк санхүүгийн байгууллагад байршуулсан хадгаламжийн (өсөлт)/ бууралт		8,514,599	(6,620,636)
Бусад санхүүгийн хөрөнгийн (өсөлт)/ бууралт	21	(1,259,055)	(775,232)
Бусад санхүүгийн бус хөрөнгийн (өсөлт)/ бууралт		(1,924,373)	(217,484)
Бусад санхүүгийн өр төлбөрийн өсөлт/(бууралт)	30	2,978,877	54,232
Бусад санхүүгийн бус өр төлбөрийн (өсөлт)/бууралт		(197,869)	(17,383)
Санхүүгийн хэрэглүүрээс хүлээж авсан хүү		726,892	23,654,395
Үндсэн үйл ажиллагаанаас бий болсон/үйл ажиллагаанд зарцуулсан мөнгө		19,900,412	(5,771,808)
Төлсөн орлогын албан татвар		(1,600,496)	(1,597,320)
Үндсэн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээ		18,299,916	(7,369,128)

Хавсараасан тодруулга нь энэхүү тусдаа санхүүгийн тайлангийн салшгүй хэсэг болно.

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК2024 ОНЫ 12 САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
ТУСДАА МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАН (ҮРГЭЛЖЛЭЛ)

Мянган төгрөгөөр	Тод	2024-12-31	2023-12-31
Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ			
Худалдан авсан өмч, барилга, тоног төхөөрөмж	23	(6,923,605)	(189,142)
Борлуулсан үндсэн хөрөнгө		55,000	-
Худалдан авсан биет бус хөрөнгө	26	(18,150)	(124,502)
Нэмэгдсэн ашиглах эрхтэй хөрөнгө	19	(242,771)	(1,177,983)
БҮЦ ашиг алдагдлаар хэмжигдэх өмчийн үнэт цаасны худалдан авалт	36	(15,805,640)	-
Хорогдуулсан өртгөөр хэмжигдэх өрийн үнэт цаасны худалдан авалт	36	399,440	31,406
Хорогдуулсан өртгөөр хэмжигдэх өмчийн үнэт цаасыг эргүүлэн авснаас олсон орлого	36	14,305,640	752,839
Хүлээн авсан ногдол ашиг		25,508	11,065
Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээ		(8,204,578)	(696,317)
Санхүүгийн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ			
Гаргасан бонд	36	42,812,072	25,620,911
Бондын эргэн төлөлт	36	(51,873,998)	(14,819,994)
Төлсөн ногдол ашиг		(487,034)	(1,786,648)
Авсан зээл болон өр төлбөр	36	42,162,921	33,453,414
Зээл болон өр төлбөрийн эргэн төлөлт	36	(35,167,228)	(39,647,397)
Харилцагчаас татсан итгэлцэл	36	30,847,942	36,288,297
Харилцагчдад төлсөн итгэлцэл	36	(22,236,181)	(32,599,689)
Итгэлцлийн үйлчилгээний өр төлбөрт төлсөн хүү	36	(3,861,228)	(2,654,800)
Зээлийн өр төлбөрт төлсөн хүү	36	(454,034)	(844,339)
Бондын өр төлбөрт төлсөн хүү	36	(3,744,475)	(2,070,461)
Түрээсийн өр төлбөрийн төлсөн үндсэн төлбөр		(274,165)	(232,525)
Түрээсийн өр төлбөрийн хүүгийн нөлөөлөл		-	39,241
Санхүүгийн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээ		(2,275,408)	746,010
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгийн цэвэр өсөлт/ (бууралт)		7,819,930	(7,319,435)
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний Үлдэгдэл	17	1,011,072	8,383,205
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгийн гадаад валютын ханшийн өөрчлөлтийн нөлөө		(11,804)	(52,698)
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	17	8,819,198	1,011,072

Хавсаргасан тодруулга нь энэхүү тусдаа санхүүгийн тайлангийн салшгүй хэсэг болно.

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК

Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

1. Компанийн ерөнхий мэдээлэл

Бизнес Инвест Девелопмент ББСБ ХХК (цаашид "Компани" гэх) нь 2005 оны 05-р сарын 15-ны өдрийн үүсгэн байгуулагчийн №01/01 тоот шийдвэрээр Монгол улсын хууль тогтоомжийн дагуу Хязгаарлагдмал Хариуцлагатай Компанийн хэлбэрээр үүсгэн байгуулагдсан. 2005 оны 08-р сарын 19-ний өдөр Монгол улсын Улсын Бүртгэлийн Албанд бүртгүүлж 5013348 тоот регистр бүхий 9015001006 тоот Улсын Бүртгэлийн Гэрчилгээг авсан.

Компанийн үндсэн үйл ажиллагаа нь Зээлийн үйл ажиллагаа, Итгэлцлийн үйлчилгээ, Санхүүгийн түрээс, Гадаад валют арилжаа, Цахим төлбөр тооцоо, мөнгөн гуйвуулга зэрэг болно.

Монгол Улсын Санхүүгийн Зохицуулах Хорооны 2007 оны 09-р сарын 28-ний өдрийн 130 тоот дугаар бүхий тогтоолоор "Банк бус санхүүгийн үйл ажиллагаа эрхлэх" тусгай зөвшөөрлийн 101/18 тоот гэрчилгээ авсан.

Компани нь дээрх тусгай зөвшөөрлийн хүрээнд дараах үйл ажиллагаануудыг эрхлэх тусгай зөвшөөрлүүдийг нэмж авсан. Үүнд:

- Санхүүгийн Зохицуулах Хорооны 2007 оны 09 сарын 28-ны өдрийн 130 тоот тогтоолоор Зээлийн үйлчилгээ үзүүлэх;
- Санхүүгийн Зохицуулах Хорооны 2013 оны 09 сарын 18-ны өдрийн 307 тоот тогтоолоор Санхүүгийн түрээс;
- Санхүүгийн Зохицуулах Хорооны 2008 оны 10 сарын 22-ны өдрийн 233 тоот тогтоолоор Итгэлцлийн үйлчилгээ;
- Санхүүгийн Зохицуулах Хорооны 2014 оны 12 сарын 10-ны өдрийн 445 тоот тогтоолоор Гадаад валютын арилжаа;
- Санхүүгийн Зохицуулах Хорооны 2018 оны 04 сарын 04-ний өдрийн 147 тоот тогтоолоор цахим төлбөр тооцоо, мөнгөн гуйвуулга;
- Санхүүгийн Зохицуулах Хорооны 2021 оны 03 сарын 10-ны өдрийн 83 тоот тогтоолоор Богино хугацаат санхүүгийн хэрэгсэлд хөрөнгө оруулалт хийх;
- Санхүүгийн Зохицуулах Хорооны 2021 оны 06 сарын 11-ний өдрийн 232 тоот тогтоолоор Хаалттай өрийн бичиг бүртгээ;
- Санхүүгийн Зохицуулах Хорооны 2022 оны 07 сарын 06-ны өдрийн 386 тоот тогтоолоор Хаалттай өрийн бичиг бүртгээ;

2024 оны 12-р сарын 31-ний байдлаар хүчин төгөлдөр Компанийн дүрмийн дагуу хувьцаа эзэмшигчдийн бүрэлдэхүүн болон хувьцаат капитал нь дараах байдалтай байна. Үүнд:

Хувьцаа эзэмшигчийн нэр	Эзэмшлийн хувь	Тоо хэмжээ	Нэгжийн үнэ (төг)	Нийт (мян.төг)
А.Алтансүх	70%	3,500,001	1,000	3,500,001
Х.Одонтуяа	30%	1,500,000	1,000	1,500,000
Нийт	100%	5,000,001		5,000,001

Компанид толгой компани болон дээд хяналт байхгүй болно.

2. Компанийн үйл ажиллагааны орчин

Монгол улс хөгжиж буй зах зээлийн олон шинж чанарыг агуулдаг. Тус улсын эдийн засаг зэс болон нүүрсний үнэд маш мэдрэмтгий байдаг. Хууль эрх зүйн дүрэм ба татварын зохицуулалтын орчин нь үргэлжлэн хөгжиж, тогтмол өөрчлөгдөж, олон янзаар тайлбарлагддаг.

Монгол Улсын эдийн засаг уул уурхайн салбарт тулгуурласан хэвээр байгаа бөгөөд нүүрс, зэсийн экспорт эдийн засагт голлох нөлөө үзүүлж байна. 2023 онд эдийн засаг 7.0%-иар өссөн нь ашигт малтмалын экспорт нэмэгдэж, худалдааны баланст эерэг нөлөө үзүүлсэнтэй холбоотой боловч инфляци, төгрөгийн ханшийн уналт, олон улсын зах зээлийн хэлбэлзэл нь эрсдэл дагуулсан хэвээр байна.

Хууль, татвар, зохицуулалтын орчин тасралтгүй өөрчлөгдөж байгаа нь бизнесийн үйл ажиллагаанд шууд нөлөөлж байна. 2024 оны эдийн засгийн өсөлтийн төлөв 4.1%-иас 7.5% хооронд хэлбэлзэж байгаа нь БНХАУ-ын эрэлт хэрэгцээ, дэлхийн түүхий эдийн үнэ, Монгол Улсын дотоод бодлогоос хамааралтай гэж үзэж байна.

Түүнчлэн дэлхийн эдийн засгийн тодорхойгүй байдал, эрэлт нийлүүлэлтийн доголдол, түүхий эдийн үнийн хэлбэлзэл, геополитикийн эрсдэлүүд зэрэг нь бизнесийн орчинд нөлөөлсөн хэвээр байна.

ОХУ болон Украины дайн нь олон улсын худалдаа, эрчим хүчний зах зээлд нөлөөлсөөр байгаа бол Израиль-Газын мөргөлдөөн нь дэлхийн эдийн засагт, ялангуяа газрын тосны үнэд тодорхойгүй байдлыг бий болгож байна. Эдгээр хүчин зүйлс нь Монгол Улсын инфляци, санхүүгийн зах зээл, эдийн засгийн ерөнхий төлөвт нөлөөлж болзошгүй.

Байгаль орчин, нийгэм, засаглалын (ESG) асуудал бизнесийн орчинд улам бүр чухал байр суурь эзлэх боллоо. Монгол Улс эдийн засгийн олон талт хөгжлийг дэмжих бодлогын хүрээнд 2030 он гэхэд сэргээгдэх эрчим хүчний эзлэх хувийг 30%-д хүргэх зорилт тавьж байгаа бөгөөд уул уурхайн салбарын компаниудад ил тод, тогтвортой үйл ажиллагаа явуулах шаардлага нэмэгдэж байна. Олон улсын хөрөнгө оруулагчдын хүлээлт, зохицуулалтын шинэ шаардлагуудын хүрээнд ESG-тэй уялдсан бизнесийн загварыг хэрэгжүүлэх нь зайлшгүй болж байна.

Удирдлага нь Компанийн үйл ажиллагааны тогтвортой байдлыг хангах, ажилчдаа дэмжих чиглэлээр шаардлагатай арга хэмжээг авч байна. Гэсэн хэдий ч өнөөгийн эдийн засгийн нөхцөл байдлын ирээдүйн үр нөлөөг урьдчилан таамаглахад хэцүү бөгөөд удирдлагын одоогийн хүлээлт, тооцролол нь бодит үр дүнгээс ялгаатай байж болно.

3. Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогууд

3.1 Тайлан бэлтгэх үндэслэл

Тусдаа санхүүгийн тайлангуудыг бэлтгэхэд ашигласан нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлогуудын хураангуйг нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогуудын гол төвчөө хэсэгт талилуулсан. Өөрөөр тусгайлан зааснаас бусад тохиолдолд уг бодлогуудыг талилуулж буй бүх тайлант үеүдэд тууштай баримталж мөрдөх болно.

Компанийн нягтлан бодох бүртгэлийн болон тайлагнагч валют нь Монгол улсын мөнгөн тэмдэгт болох Төгрөг юм.

Эдгээр тусдаа санхүүгийн тайлангууд нь төгрөгөөр илэрхийлэгдэж, мянган төгрөгөөр нарийвчлан харуулж тайлагнагдсан.

3. Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогууд (үргэлжлэл)

3.1 Тайлан бэлтгэх үндэслэл (үргэлжлэл)

Эдгээр тусдаа санхүүгийн тайлангуудыг Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандартын Зөвлөл (НББОУСЗ)-өөс гаргасан Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандарт (СТОУС) болон тайлбарууд (хамтад нь СТОУС гэх)-ын дагуу бэлтгэсэн.

Тусдаа санхүүгийн тайланг СТОУС-ын дагуу бэлтгэхэд тодорхой, чухал нягтлан бодох бүртгэлийн тооцоолол хийхийг шаарддаг. Мөн Компанийн нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогыг хэрэгтэхэд удирдлагаас шийдэл гаргахыг шаарддаг. Тусдаа санхүүгийн тайлан бэлтгэхэд хийгдсэн нөлөө бүхий шийдэл ба тооцоолол болон түүний нөлөөллийн талаар нягтлан бодох бүртгэлийн чухал тооцоолол ба шийдэлд нэмж тодруулсан.

3.2 Хэмжилтийн суурь

Эдгээр тусдаа санхүүгийн тайлангууд нь доорх зүйлсээс (далгэрэнгүй мэдээллийг зохих нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогоос харна уу) бусад зүйлсийн хувьд түүхэн өртөгт суурилан бэлтгэгдсэн:

- Санхүүгийн хэрэглүүр - бодит үнэ цэнэ нь ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрөгдөх
- Хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгө
- Дахин үнэлэгдсэн өмч, барилга, тоног төхөөрөмж
- Крипто валютаарх хөрөнгө

3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт

Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын тодруулга (НББОУС 1 Санхүүгийн тайлангийн тогилуулаа ба СТОУС-ын практикийн мэдэгдэл 2: Материаллаг байдлын дүгнэлт хийх нэмэлт өөрчлөлт)

2021 оны 2-р сард НББОУС-аас НББОУС 1 болон СТОУС-ын практик мэдэгдэл 2-т нэмэлт өөрчлөлт оруулсан. НББОУС 1-д оруулсан нэмэлт, өөрчлөлт нь компаниудыг нягтлан бодох бүртгэлийн чухал бодлогоос илүүтэй нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын чухал мэдээллээр ил тод болгохыг шаарддаг. СТОУС-ын практикийн мэдэгдэл 2-д оруулсан нэмэлт өөрчлөлтүүд нь нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын тодруулгад материаллаг байдлын үзэл баримтлалыг хэрхэн ашиглах талаар зааварчилгааг өгдөг.

Эдгээр нэмэлт өөрчлөлтүүд нь Компанийн тусдаа санхүүгийн тайлангийн аль нэгийг хэмжих, тогилуулахад нөлөөлөхгүй, харин Компанийн нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогыг ил тод болгоход нөлөөлнө.

Нягтлан бодох бүртгэлийн тооцооллын тодорхойлолт (НББОУС 8 Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, тооцооллын өөрчлөлт, алдааны нэмэлт өөрчлөлт)

НББОУС 8-д оруулсан нэмэлт, өөрчлөлтүүд нь өмнөх тайлант үеийн алдааг зассанаас бусад тохиолдолд орц хэмжилтийн аргуудын өөрчлөлтийг нягтлан бодох бүртгэлийн тооцооны өөрчлөлт гэж ангилдаг гэдгийг тодотгож, нягтлан бодох бүртгэлийн тооцооллын тодорхойлолтыг оруулсан болно.

Эдгээр өөрчлөлтүүд нь нэгтгэсэн тооцооллын алдааг засах, тооцооллын бодлогыг өөрчлөх, тооцооллын үнэлгээний өөрчлөлтийг ялгаж таних аргачлалыг тодруулдаг.

Эдгээр өөрчлөлтүүд нь Компанийн тусдаа санхүүгийн тайлан дээр ямар ч нөлөө үзүүлээгүй.

Энэ стандартууд болон тайлбарууд нь одоогоор хүчинтэй болохгүй байгаа бөгөөд доор тайлбарласан байна. Компани нь эдгээр стандартуудыг хүчинтэй болох үед нь хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж байна, хэрэв эдгээр нь холбогдох бол.

3. Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогууд (үргэлжлэл)

3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт (үргэлжлэл)

Тайлбар		Гарсан огноо	Хүчин төгөлдөр болох хугацаа
СТОУС 7 Гол өөрчлөлтүүд болон анхаарах асуудлууд	<i>Санхүүгийн хэрэгслүүд: Тодруулгууд</i> Санхүүгийн хэрэгслүүдийн ангилал ба үнэлгээний тухай нэмэлт өөрчлөлтүүд	2024 оны 5 сар	2026 оны 1 сарын 1
СТОУС 9 Гол өөрчлөлтүүд болон анхаарах асуудлууд	<i>Санхүүгийн хэрэгслүүд</i> Санхүүгийн хэрэгслийн ангилал, хэмжилттэй холбоотой нэмэлт өөрчлөлтүүд	2024 оны 5 сар	2026 оны 1 сарын 1
<i>Санхүүгийн тайлангийн толилуулга ба тодруулга</i>			
СТОУС 18 Гол өөрчлөлтүүд болон анхаарах асуудлууд	СТОУС 18-д танилцуулсан шинэ үндсэн ойлголтууд нь ашиг алдагдлын тайлангийн бүтэц, 'менежментийн тодорхойлсон гүйцэтгэлийн үзүүлэлтүүд'-ийг санхүүгийн тайлангуудад заавал оруулах шаардлага болон нэгтгэл ба задлан шинжилгээ хийх зарчимд сайжруулсан ойлголтуудыг багтаадаг	2024 оны 4 сар	2027 оны 1 сарын 1
СТОУС 19 Гол өөрчлөлтүүд болон анхаарах асуудлууд	<i>Олон нийтэд хариуцлага хүлээдэггүй охин компаниуд: Тодруулга</i> Шинэ стандарт нь эрх бүхий туслах санхүүгийн тайлангийн тодруулгад тавигдах шаардлагыг багасгасан	2024 оны 5 сар	2027 оны 1 сарын 1

Компани нь эдгээр шинэ санхүүгийн стандартууд болон засваруудын нөлөөллийг үнэлж байна. Компани нь хувиргах боломжтой өрийн хэрэгслийг түүний хувиргах шинэ чанаруудаас шалтгаалан хөрөнгө оруулалтын хэрэгсэл гэж ангилдаг бөгөөд энэ ангилал нь урт хугацааны өрийг хөрөнгийн хэрэгсэл гэж ангилсан байдаг тул эдгээр НББОУС 1-ийн засварууд нь өрийн ангилалд томоохон нөлөөлөл үзүүлэхгүй гэж үзэж байна.

Компани нь НББОУС-аас гаргасан бөгөөд эцэслээгүй байгаа бусад стандартууд нь тусдаа санхүүгийн тайлангуудад материаллаг нөлөө үзүүлэхгүй гэж тооцоолж байна.

3.4 Бодит үнэ цэний хэмжилт

Компани нь хөрөнгө, өр төлбөрийн бодит үнэ цэнийг тодорхойлохдоо тухайн зах зээл дээрх хамгийн сайн ажиглагдахуйц мэдээллийг ашиглахыг зорьдог. Бодит үнэ цэнийг үнэлгээний арга барилд ажиглагдах өгөгдлүүдэд үндэслэн бодит үнэ цэний шатлалаар дараах түвшинд ангилдаг:

- Түвшин 1: Хөрөнгө, өр төлбөрийн хувьд хөрөнгийн бирж дээр бүртгэлтэй (залруулаагүй), идэвхтэй зах зээл дээрх үнэ.
- Түвшин 2: Түвшин 1 дэх бүртгэсэн бодит үнэ цэнд томоохон нөлөө үзүүлэх бүх өгөгдлүүдийг нь шууд (жишээлбэл, үнэ) болон шууд бусаар (жишээлбэл, үнээс хамааралтай) ажиглах боломжтой бусад техникууд.
- Түвшин 3: бүртгэсэн бодит үнэ цэнд томоохон нөлөө үзүүлэх, ажиглах үл болохуйц зах зээлийн өгөгдөл дээр суурилсан өгөгдлүүдийг ашигладаг техникууд.

3. Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогууд (үргэлжлэл)

3.4 Бодит үнэ цэний хэмжилт (үргэлжлэл)

Хэрэв бодит үнэ цэнийн шатлалын түвшин хооронд шилжсэн хөрөнгө, өр төлбөрийн бодит үнэ цэнийг хэмжихэд олон төрлийн өгөгдөл ашигласан бол Компани хөрөнгө, өр төлбөрийг бүх хэмжсэн үнэ цэнд нөлөөлөхүйц бодит үнэ цэний шатлалын дундах өгөгдлийн хамгийн бага түвшинд ангилах ба түвшин хоорондын шилжилтийг тухайн шилжилт хийгдсэн тайлант үеийн эцэст хүлээн зөвшөөрнө.

3.5 Таамаглал, тооцоолол ба үнэлгээ хэрэглэх нь

Компани нь ирээдүйн үйл ажиллагаатай холбоотой тодорхой таамаглал болон төсөөлөл ашигладаг. Түүхэн туршлага болон үүссэн нөхцөл байдалд тохиромжтой гэж үзсэн ирээдүйн үйл ажиллагааны тухай таамаглал гэх мэт бусад хүчин зүйлсэд үндэслэл тооцоолол ба шийдлийг тогтмол үнэлдэг. Ирээдүйд бодит үр дүн нь тооцоолол ба таамаглалаас ялгаатай байж болно. Дараагийн санхүүгийн жилүүдэд хөрөнгө, өр төлбөрийн дансны үнэд материаллаг нөлөө үзүүж болохуйц нөлөө бүхий эрсдэлтэй тооцоолол ба төсөөллийг доор дурдлаа.

Тооцоолол ба таамаглал

- **Зээлийн авлагын хүлээгдэж буй алдагдлын хэмжилт** - Зээлийн ХБЗА-ын тооцоолол нь загвар, аргачлал, түүхэн өгөгдлийн орц зэргийг агуулсан чухал тооцоолол юм. (Тооцооллын аргачлалын дэлгэрэнгүй Тэмдэглэл 20-ыг үзнэ үү). Дараах хүчин зүйлүүд нь зээлийн хүлээгдэж буй алдагдлын нөөцөд өөрчлөлт оруулахад гол нөлөө үзүүлдэг.

- ХБЗА-г тооцоолох санхүүгийн хөрөнгийн шатлал тус бүрээрх ангилал
- Зээлийн авлагын эрсдэл нэмэгдсэн эсэхийг үнэлэх шалгуур
- Компанийн тодорхойлсон дефолтын тодорхойлолт
- Компанийн эрсдэлийн зэрэглэлийг хуваарилах шалгуур /Exposure at default/ - PD
- Зээлийн эргэн төлөлт хийгдээгүйгээс хүлээх алдагдал /Loss given default/ - LGD
- Дефолт болох үеийн үлдэгдлийг үнэлэх арга аргачлал /Exposure a default/ - EAD
- Эдийн засаг ба/эсвэл зах зээлийн ерөнхий нөхцөл байдал болон ирээдүйн таамаглал
- Барьцаа хөрөнгийн зээлийн алдагдлыг нөхөх үнэлгээ

Барилга байгууламж болон хөрөнгө оруулалтын зориулалттай хөрөнгийн дахин үнэлгээ. Компани нь хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгийн дараа үеийн хэмжилтийг бодит үнэ цэний загвараар хэмждэг. Үнэлгээг ижил төстэй хөрөнгийн үнэлгээг хийж байсан туршлагатай хараат бус мэргэшсэн үнэлгээчнийг ашиглан үнэлгээ хийлгэсэн.(Бодит үнэ цэний тооцооллыг гарахад ашигласан таамаглал, үнэлгээний аргыг Тэмдэглэл 25-ыг үзнэ үү)

Түрээсийн хөрөнгийн хугацаа тодорхойлох - Компани нь өөрийн салбар оффисуудад түрээсийн хөрөнгө ашигладаг. Түрээсийн хөрөнгийн гэрээг компани нь жил бүр хянадаг ба талууд түрээсийн хугацаа дууссанаас хойш 30 хоногт гэрээнд нэмэлт өөрчлөлт оруулаагүй бол автоматаар 1 жилээр сунгалт хийдэг. Компанийн удирдлага нь 2024 оныг дуустал өөрийн салбар оффисуудыг түрээсийн хөрөнгөд бүртгэхээр төлөвлөж байгаа. (Түрээсийн хөрөнгийн хугацаа болон хүүгийн түвшний талаарх шийдлийг Тэмдэглэл 24-өөс үзнэ үү)

Компани түрээсийн өр төлбөрийн хэмжилтэд ашиглах нэмэгдэл хүүгийн түвшин - Компани нь түрээсийн өр төлбөрийн тооцоололд ашиглах хүүгийн түвшинг жил бүр хянаж үздэг. Ингэхдээ ББСБ-ийн эх үүсвэрийн зээлийн хүүгийн түвшин болон арилжааны банкуудын дундаж зээлийн хүүгийн түвшинг харьцуулдаг.

Өрийн болон өмчийн үнэт цаас дахь хөрөнгө оруулалт - Компани нь тайлант жилд өөрийн сул чөлөөтэй хөрөнгийг нээлттэй болон хаалттай зах зээлээр арилжаалагдаж буй өрийн болон өмчийн үнэт цааснуудад хөрөнгө оруулалт хийсэн. Удирдлага нь оруулсан хөрөнгө оруулалтын бизнес загвар болон мөнгөн урсгалын цуглуулалтын талаарх шийдвэрийг тайлант үе бүрийн эцэст хянадаг. (Тэмдэглэл 18 болон 19-г үзнэ үү)

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК

Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

3. Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогууд (үргэлжлэл)

3.5 Таамаглал, тооцоолол ба үнэлгээ хэрэглэх нь (үргэлжлэл)

Санхүүгийн хэрэгслүүдийн бодит үнэ цэнэ - Санхүүгийн байдлын тайланд бүртгэгдсэн 1 жилээс дээш хугацаатай санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөрүүдийн бодит үнэ цэнийг идэвхтэй зах зээл дээрх ижил төстэй хөрөнгийн хүүгийн түвшинг ашиглан үнэ цэнийг тодорхойлсон. Удирдлага нь 12 сараас бага хугацаатай болон хөвөгч хүүтэй санхүүгийн хэрэгслүүдийн бодит үнэ цэнийг дансны үнэтэйгээ ойролцоо гэж авч үздэг. (Тэмдэглэл 35-өөс үзнэ үү)

Биет бус хөрөнгийн бүртгэл - Крипто валют нь биет бус хөрөнгийн тодорхойлолтод нийцэж байгаа тул анх худалдан авсан өртгөөр (төлсөн эсвэл өгсөн үнэ) бүртгэнэ. Биет бус хөрөнгийн үнэ цэнийг бууралтыг шалгадаг. Хүлээн зөвшөөрөгдсөн үнэ цэнийг бууралтын алдагдлыг дараа үеүүдэд нь буцаах боломжгүй.

Зөвхөн идэвхтэй зах зээл дээр үндэслэн бодит үнэ цэнийг тодорхойлох боломжтой тохиолдолд л крипто валютыг дараа үеийн хорогдол, үнэ цэнийг бууралтын алдагдлыг хасаж дахин үнэлсэн үнээр (бодит үнэ цэнээр) бүртгэнэ. Компани худалдаж авсан крипто валютын үнэ цэнийг идэвхтэй зах зээлээс тодорхойлдог.

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлогуудын товчоо

4.1 Хүү болон түүнтэй адилтгах орлого

Хүү болон түүнтэй адилтгах орлогыг ашиг, алдагдлаар бодит үнэ цэнээр хүлээн зөвшөөрөхөөс бусад тохиолдолд бүх санхүүгийн хэрэглүүр бүрийн хувьд үр ашигт хүүгийн түвшинг ашиглан ашиг, алдагдал болон бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайланд аккруал сууриар бүртгэж тайлагнадаг. Үр ашигт хүүгийн түвшин гэдэг нь санхүүгийн хэрэглүүрийн хүлээгдэж буй хугацааны турш хүлээн авах мөнгөн орлогын төлбөрийг санхүүгийн хөрөнгийн дансны цэвэр дүн хүртэл хөнгөлөх түвшин юм.

Үр ашигт хүүгийн бүрэлдэхүүн хэсэг болох хураамжид санхүүгийн хөрөнгийг худалдан авахад шууд холбоотойгоор нэмэгдэн гардаг, жишээлбэл төлбөрийн чадварыг үнэлэх, зээлийн баталгаа эсвэл барьцааг үнэлэх болон бүртгэх, гэрээний нөхцөлүүдийг хэлэлцэх болон холбогдох баримт бичиг боловсруулах зэрэг гэрээ байгуулахтай холбоотой аливаа хураамжууд орно.

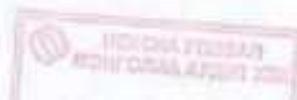
Компани нь төв болон бусад 19 салбаруудаар дамжуулан хүүгийн болон түүнтэй адилтгах орлого олж байна. Харилцагчтай байгуулж буй зээлийн гэрээний дундаж хугацаа 24 сар бөгөөд зээлийн гэрээнд заасан эргэн төлөлтийн хуваарийн дагуу системтай төлөлт хийгддэг.

Харилцагчийн зээлийн хүүгийн түвшинг тодорхойлохдоо тухайлсан гэрээний нөхцөл болон өөрийн бизнесийн тогтсон практикийг харгалзан үздэг. Харилцагчтай байгуулсан гэрээнээс олдох хүү болон түүнтэй адилтгах орлогын дүн нь зээлдэгчийн эргэн төлөлтөөс хамаарах үндсэн болон нэмэгдүүлсэн хүү байна.

Компани нь үнэ цэнийг бууралтад орсон хөрөнгөөс бусад хүүгийн орлогыг үр ашигт хүүгийн түвшинг ашиглан тооцдог. Энэ нь "Шатлал 1" болон "Шатлал 2"-д хамаарах санхүүгийн хөрөнгийн дансны үнээс гэрээнд заасан хүүгийн хувиар хүүгийн орлогыг аккруал сууриар бүртгэл орлогын тайланд тусгадаг.

Санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнэ буурч "Шатлал 3"-д орсон тохиолдолд үр ашигт хүүгийн арга ашиглан хорогдуулсан өртгөөр нь тооцож, хүлээгдэж буй зээлийн алдагдлын санг хассан дүнгээр буюу цэвэр дүнгээс хүүгийн орлогын тооцоолол хийдэг.

Шатлал 3-д ангилагдсан санхүүгийн хөрөнгө нь үнэ цэнийг бууралтгүй болж эрсдэл нь сайжирсан тохиолдолд хүүгийн орлогыг дансны үнээс үр ашигт хүүгийн аргаар тооцно. Өмнө нь санхүүгийн хөрөнгө Шатлал 3-д байсны улмаас ашиг алдагдалд хүлээн зөвшөөрөгдөөгүй байсан нэмэлт хүүгийн орлого нь ангилал сайжирснаар үнэ цэнэ бууралтын буцаалт гэж хүлээн зөвшөөрөгдөнө.

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлогуудын товчоо (үргэлжлэл)

4.2 Үйлчилгээ хураамж шимтгэлийн орлого

Энэхүү дүн нь зээл олгох гүйлгээ гарсны дараагаар зээлийн гэрээнд нэмэлт өөрчлөлт оруулахтай холбогдон гарч буй хураамжийн орлогын дүнг илэрхийлнэ. Энэхүү хураамжийн орлогыг компани болон харилцагч нар өгөөжийг нэгэн зэрэг хүлээн авч байгаа тул үйлчилгээг үзүүлсэн үед нь хүлээн зөвшөөрч бүртгэдэг.

4.3 Гадаад валютын ажил гүйлгээ

Компанийн үйл ажиллагаа эрхэлдэг үндсэн эдийн засгийн орчны валютаас ("бүртгэлийн валют") бусад валютаар илэрхийлэгдсэн ажил гүйлгээг тухайн ажил гүйлгээ гарсан өдрийн албан ханшаар бүртгэлийн валют руу хөрвүүлсэн. Гадаад валютаар илэрхийлэгдсэн мөнгөөрх хөрөнгө, өр төлбөрийг бүртгэлийн тайлангийн өдрийн албан ханшаар хөрвүүлсэн. Мөнгөөрх төлөгдөөгүй хөрөнгө, өр төлбөрийг дахин хөрвүүлснээс үүссэн ханшийн зөрүүг ашиг, алдагдалд шууд тусгасан.

Борлуулахад бэлэн мөнгөөрх санхүүгийн хөрөнгийг дахин хөрвүүлснээс үүссэн ханшийн зөрүүний олз, гарзыг бодит үнэ цэний өөрчлөлтийн тусдаа бүрэлдэхүүн хэсэг гэж үзсэн бөгөөд ашиг, алдагдалд тусгасан. Харин борлуулахад бэлэн мөнгөн бус санхүүгийн хөрөнгийн ханшийн зөрүүний олз, гарзыг тухайн санхүүгийн хэрэглүүртэй хамаатай гэж үзэж нийт олз, гарзтай нь хамт хүлээн зөвшөөрч бүртгэсэн.

Гадаад валютаар илэрхийлэгдсэн мөнгөн бус хөрөнгө, өр төлбөрийг түүхэн өртгөөр нь илэрхийлж гүйлгээ гарсан өдрийн албан ханшаар төгрөгт хөрвүүлсэн.

Тайлант жилийн явцад хэрэглэж байсан ханш дараах байдалтай байна:

Валют	2024-12-31 (төгрөгөөр)	2023-12-31 (төгрөгөөр)	Зөрүү /+-/
Ам доллар	3,420.25	3,410.69	9.56

4.4 Санхүүгийн хөрөнгө

Хөрөнгө худалдан авсан зорилгоос хамаарч компани санхүүгийн хөрөнгийг доор дурдсан төрлүүдийн нэгээр нь ангилдаг.

4.4.1 Санхүүгийн хөрөнгө - Бизнес загвар

Компани нь мөнгөн урсгалыг бий болгохын тулд хөрөнгийг хэрхэн удирддаг болохыг бизнесийн загвар харуулдаг. Компанийн нь бизнес загварын дараах зорилгуудаас сонголт хийж ашигладаг.

- Зөвхөн хөрөнгийн гэрээнд заасан мөнгөн гүйлгээг цуглуулах
- Хөрөнгийг борлуулснаас үүсэх мөнгөн гүйлгээ эсвэл гэрээнд заасан мөнгөн гүйлгээг цуглуулах
- Эсвэл дээрх 2 ангиллын алинд ч багтахгүй бусад загвар

4.4.2 Санхүүгийн хөрөнгө - Мөнгөн урсгалын онцлоо

Бизнес загвар нь хөрөнгийн гэрээний мөнгөн урсгалыг цуглуулах зорилгоор эзэмших авах эсвэл хөрөнгийн гэрээний мөнгөн урсгалыг цуглуулах болон хөрөнгийг худалдсанаас олох мөнгөн урсгалыг авах зорилготой үед мөнгөн урсгал нь зөвхөн хүү болон үндсэн төлөлтөөс бүрдэж буй эсэхэд үнэлгээ өгнө. Энэ үнэлгээг хийхдээ гэрээний мөнгөн урсгал нь зээлийн гэрээний үндсэн тохиролцронд нийцтэй эсэх, ялангуяа хүү нь зээлийн эрсдэл, мөнгөний цаг хугацааны үнэ цэнэ болон зээлийн бусад эрсдэл, ашгийн түвшинг багтаасан эсэхийг авч үздэг.

Хейжийн харилцааны шаардлага хангасан санхүүгийн хөрөнгөөс бусад санхүүгийн хөрөнгийг компани дараах нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын дагуу ангилна:

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлогуудын товчоо (үргэлжлэл)

4.4 Санхүүгийн хөрөнгө (үргэлжлэл)

4.4.2 Санхүүгийн хөрөнгө - Мөнгөн урсгалын онцлог (үргэлжлэл)

4.4.2.1 Бодит үнэ цэнэ нь ашиг, алдагдлаар хэмжигдэх

Бодит үнэ цэнэ нь ашиг алдагдлаар хэмжигдэх санхүүгийн хөрөнгөд мөнгөөр төлөгдөх үүсмэл хэрэглүүр болон цаг хугацааны үнэ цэний нөлөөгөөр цэвэрлэгдэж сөрөг болсон мөнгөөр төлөх үүсмэл хэрэглүүр багтана (өр төлбөрөөр ангилагдсан мөнгөөр төлөх үүсмэл хэрэглүүрийн тухай "Санхүүгийн өр төлбөр" хэсгээс харна уу).

Энэхүү ангилалд багтсан санхүүгийн хөрөнгийг санхүүгийн байдлын тайланд бодит үнэ цэнээр нь тусгаж, бодит үнэ цэний өөрчлөлтийг ашиг, алдагдал болон бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайлангийн санхүүгийн орлого эсвэл зардлын мөрөнд тусгана. Хейжийн хэрэглүүрийн зориулалтгүй үүсмэл санхүүгийн хэрэглүүрээс бусдаар компанид арилжаалах зорилготой санхүүгийн хөрөнгө байхгүй бөгөөд компани санхүүгийн хөрөнгийн бодит үнэ цэнийг сайн дурраараа ашиг, алдагдлаар хэмжигдэх ангилалд оруулдаггүй байна.

4.4.2.2 Хорогдуулсан өртгөөр хэмжигдэх

Эдгээр хөрөнгө нь харилцагчид хүргэх бараа болон үйлчилгээний нөөцөөс (харилцагчдад олгосон зээл гэх мэт) ихэвчлэн үүсдэг. Гэхдээ мөн гэрээний мөнгөн урсгалыг цуглуулах зорилгоор эзэмшиж байгаа бөгөөд гэрээний мөнгөн урсгал нь зөвхөн үндсэн төлбөр болон хүүгийн төлбөрөөс бүрддэг бусад төрлийн санхүүгийн хөрөнгөөс үүсдэг. Эдгээрийг анх хүлээн зөвшөөрөхдөө бодит үнэ цэнэ дээр тэдгээрийг олж авах эсвэл гаргахтай холбоотой шууд хамааралтай гарсан ажил гүйлгээний зардлыг нэмж бүртгэх ба дараа үед үр ашигт хүүгийн арга ашиглан тооцсон үнэ цэний бууралтыг хассан хорогдуулсан өртгөөр бүртгэнэ.

Санхүүгийн хэрэглүүрүүдийг анх хүлээн зөвшөөрсөн дүнгээс аливаа үндсэн дүнгийн эргэн төлөлтийг хасах, хуримтлагдсан хүүг нэмж, санхүүгийн хөрөнгийн хувьд үнэ цэний бууралттай холбоотой аливаа хасагдуулгыг хассан дүн юм. Хуримтлагдсан хүүд анх хүлээн зөвшөөрөх үед хойшлогдсон гүйлгээний зардлын хорогдуулалт, хийж үр ашигт хүүгийн түвшингээр тооцно.

Хуримтлагдсан хүүгийн орлого, хуримтлагдсан хүүгийн зардал, мөн хуримтлагдсан купон болон үнийндискаунт-чласан нэмэгдэл буюу хөнгөлөлтийг (мөн аливаа хойшлогдсон шимтгэлийн хамт) тусад нь толилуулаагүй ба тэдгээрийг санхүүгийн байдлын тайлан дахь тэнцэлд хамаарах хэсэгт дансны үнээр тусгасан болно.

Компани богино болон урт хугацаат санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэний бууралтын хасагдуулгыг СТОУС 9-д заасан хялбаршуулсан аргад үндэслэн нийт хугацааны туршид хүлээгдэж буй зээлийн алдагдлыг тодорхойлох замаар хасагдуулгын матрицыг байгуулдаг. Хүлээгдэж буй алдагдлын хэмжилт нь

(i) олон янзын боломжит үр дүнг үнэлсний үр дүнд тодорхойлсон зохистой, магадлалаар жинлэсэн дүн

(ii) Мөнгөний цаг хугацааны үнэ цэнэ, болон

(iii) өнгөрсөн үйл явдлууд, одоогийн нөхцөл байдал болон ирээдүйн эдийн засгийн нөхцөл байдлын талаарх хэт их өртөг, хүчин чармайлтгүйгээр олдох боломжтой үндэслэл бүхий бэлэн мэдээллүүд дээр үндэслэнэ.

Ингэхдээ худалдааны авлагын төлөгдөхгүй байх магадлалыг үнэлдэг. Худалдааны авлагын нийт хугацааны туршид авлага төлөгдөхгүй байхаас үүсэх хүлээгдэж буй алдагдлыг тодорхойлж уг хүлээгдэж буй алдагдлыг энэхүү магадлалаар үржүүлж тооцно. Худалдааны авлагын хувьд ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрсөн гарзны тусдаа бүртгэгдсэн хасагдуулгын данстай цэвэр дүнгээр тайлагнана. Худалдааны авлагыг цуглуулж чадахгүй гэдгийг баталгаажуулснаар хөрөнгийн нийт дансны үнийг холбогдох нөөцтэй нь цэвэрлэж данснаас хасна.

Хорогдуулсан өртгөөрх өрийн хэрэглүүрийг санхүүгийн байдлын тайланд ХБЗА-ын хасагдуулгыг хассан цэвэр дүнгээр тайлагнана.

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлогуудын товчоо (үргэлжлэл)

4.4 Санхүүгийн хөрөнгө (үргэлжлэл)

4.4.2 Санхүүгийн хөрөнгө - Мөнгөн урсгалын онцлог (үргэлжлэл)

4.4.2.2 Хорогдуулсан өртгөөр хэмжигдэх (үргэлжлэл)

Зээл болон санхүүгийн баталгааны хувьд ХБЗА-ын санг санхүүгийн байдлын тайланд өр төлбөр гэж тусад нь хүлээн зөвшөөрдөг. БДОБҮЦ-ээрх өрийн хэрэглүүрийн хувьд ХЗА-ын хасагдуулгыг хассан хорогдуулсан өртгийн өөрчлөлтийн дүн нь ашиг алдагдалд хүлээн зөвшөөрөгдөх бөгөөд дансны үнийн бусад өөрчлөлт нь бусад дэлгэрэнгүй орлогод БДОБҮЦ-ээрх өрийн хэрэглүүрийн гарзыг хассан дүнгээр олз гэж тайлагнагдана.

Холбоотой талуудаас авах авлага болон холбоотой талуудад олгосон зээлд байгуулсан үнэ цэний бууралтын хасагдуулгыг хүлээгдэж буй зээлийн алдагдлын загвараар урьдчилан таамагласны үндсэн дээр тооцолно. Хасагдуулгын дүнг тодорхойлохдоо ашигласан аргачлал нь санхүүгийн хөрөнгийн анхны хүлээн зөвшөөрөлтөөс хойш зээлийн эрсдэлд нөлөө бүхий өсөлт гарсан эсэхэд үндэслэнэ. Санхүүгийн хөрөнгийн анхны хүлээн зөвшөөрөлтөөс хойш зээлийн эрсдэлд нөлөө бүхий өсөлт гараагүй бол 12 сарын хүлээгдэж буй зээлийн алдагдлыг нийт хүүгийн орлоготой нь хамт хүлээн зөвшөөрч бүртгэнэ. Зээлийн эрсдэлд нөлөө бүхий өсөлт гарсан бол нийт хугацааны туршид хүлээгдэж буй зээлийн алдагдлыг нийт хүүгийн орлоготой нь хамт хүлээн зөвшөөрч бүртгэнэ. Үнэ цэний бууралт үүссэн гэж тогтоогдвол нийт хугацааны туршид хүлээгдэж буй зээлийн алдагдлыг хүүгийн орлоготой нь хамт цэвэр сууриар хүлээн зөвшөөрч бүртгэнэ.

Компани нь харилцагчдад олгосон зээлийг СТОУС 9-ийн дагуу ерөнхий арга болон хялбаршуулсан арга ашиглан хүлээгдэж буй алдагдлын дүнг тодорхойлдог. Хүлээгдэж буй зээлийн алдагдлыг хүлээн зөвшөөрөх эсэх үнэлгээ нь тухайн тайлант үеийн эцсээр санхүүгийн хөрөнгийн зээлийн үнэлэмж буурч байгаа эсвэл, үл биелүүлэлт бодитоор гарч тохиолдсон талаарх нотолгоонд биш, харин анхны хүлээн зөвшөөрөлтөөс хойш гэрээний үл биелүүлэлт гарч тохиолдох магадлал буюу эрсдэлийн мэдэгдэхүйц нэмэгдэлтэд үндэслэн тооцоолол хийдэг. Ингэхдээ нийт санхүүгийн хэрэглүүрийг 3 шатлалд хувааж авч үздэг.

Шатлал 1 - Анх хүлээн зөвшөөрснөөс хойш зээлийн алдагдалд томоохон өсөлт гараагүй буюу эргэн төлөлтийн хугацаа хэтрэлтгүй зээл болон түүнтэй адилтгах хөрөнгийг хамааруулдаг. Энэхүү ангилал дах санхүүгийн хөрөнгийг анх хүлээн зөвшөөрөх үед **12 сарын зээлийн үнэ цэний хүлээгдэж буй алдагдлаар сан** бүртгэхээс гадна шатлал 2-оос эрсдэл нь буурч буй зээлүүд дахин ангилагдана.

Шатлал 2 - Анх хүлээн зөвшөөрснөөс зээлийн алдагдалд томоохон өсөлт гарсан буюу 31-90 хүртэлх хоног хугацаа хэтэрсэн зээл болон түүнтэй адилтгах хөрөнгийн хамааруулдаг. Энэхүү ангилал дах санхүүгийн хөрөнгийг анх хүлээн зөвшөөрснөөс хойших үүсэж болох эрсдэл ихэссэн үед **нийт хугацааны зээлийн үнэ цэний хүлээгдэж буй алдагдлаар сан** бүртгэхээс гадна шатлал 3-аас эрсдэл буурч буй зээлүүд дахин ангилагдана.

Шатлал 3 - Санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнэ буурсан буюу 91-ээс дээш хоног хугацаа хэтэрч алдагдал бий болсон зээл болон түүнтэй адилтгах хөрөнгийн хамааруулдаг. Энэхүү ангилал дах санхүүгийн хөрөнгийг анх хүлээн зөвшөөрснөөс хойших үүсэж болох эрсдэл ихэссэн үед **нийт хугацааны зээлийн үнэ цэний хүлээгдэж буй алдагдлаар сан байгуулан** бүртгэнэ.

Компани нь дээрх гурван шатлалыг үр ашигт хүүгээр хорогдуулсан хүлээгдэж буй мөнгөн урсгалаар зээлийн үнэ цэний хүлээгдэж буй алдагдал (ЗҮЦХА)-г тооцоолдог. Мөнгөний урсгал нь гэрээний дагуух мөнгөн гүйлгээ болон эргэн төлөгдөхөөр хүлээгдэж буй мөнгөн гүйлгээний зөрүү юм. ЗҮЦХА тооцооллын гол нөлөөлөгч хүчин зүйлийг тайлбарлан харуулбал:

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлогуудын товчоо (үргэлжлэл)

4.4 Санхүүгийн хөрөнгө (үргэлжлэл)

4.4.3 Зээл эргэн төлөгдөхгүй байх магадлал

Зээл төлөгдөхгүй байх эрсдэл тус бүрд үндэслэн тооцоолсон зээлийн алдагдлын жигнэсэн дунджийг илэрхийлнэ. Зээл эргэн төлөгдөхгүй байх магадлал нь үнэ цэний бууралтыг тооцох санхүүгийн хэрэгслийн нийт дансны үнийг илэрхийлж, зээлдэгчийн хувьд анхдагч болон боломжит эрт төлбөрт ойртох тусам өртөх чадвараа нэмэгдүүлдэг. Өөрөөр хэлбэл өгөгдсөн цаг хугацаанд төлбөрийн чадваргүй болох магадлалаар тооцоолно. Хэрвээ хэрэгсэл нь өмнө нь үл хүлээн зөвшөөрч байгаагүй мөн харгалзах багцад үргэлжлүүлэн байгаа бол үнэлсэн хугацааны тодорхой хугацаанд нэг удаа алдагдал үүсэх боломжтой

4.4.4 Зээлийн эргэн төлөлт хийгдээгүйгээс хүлээх алдагдал

Зээл нь тайлагналын дараах зээлийн хүлээгдэж буй өөрчлөлт, гэрээний дагуух үндсэн төлбөр болон хүүгийн эргэн төлөлт, зээлийн үүргийн хүрээнд нэмж олгосон дүн болон төлбөр хоцорсноор үүссэн хуримтлагдсан хүүг харгалзсан, ирээдүйн эргэн төлөлт хийгээгүйгээс хүлээх алдагдлыг тооцоолдог. Энэ нь гэрээний дагуу мөнгөн үрсгал болон зээлдэгч хүлээн авахаар тооцоолсон дүн, барьцаа хөрөнгө борлуулсан дүнгийн нийлбэрийн зөрүүнээс тооцно.

4.4.5 Бодит үнэ цэнэ нь бусад дэлгэрэнгүй орлогоор хэмжигдэх

Компани нь охин компани, хараат компани эсвэл хамтын хяналттай аж ахуйн нэгжид багтаагүй, арилжаалах зорилгоор эзэмшдэггүй, хувьцаат болон хувьцаат бус аж ахуйн нэгж дэх стратегийн зорилго бүхий хөрөнгө оруулалт эзэмшиж байгаа тохиолдолд бодит үнэ цэнэ нь бусад дэлгэрэнгүй орлогоор хэмжигдэх хөрөнгө оруулалтаар ангилна. Эдгээрийг бодит үнэ цэнээр нь хэмжих бөгөөд бодит үнэ цэний өөрчлөлтийг ашиг, алдагдал болон бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрч бүртгэх ба бодит үнэ цэнэ нь бусад дэлгэрэнгүй орлогоор хэмжигдэх нөөцөд хуримтлуулна. Бодит үнэ цэнэ нь бусад дэлгэрэнгүй орлогоор хэмжигдэх нөөцийн үлдэгдлийг данснаас хасах замаар ашиг, алдагдал руу ангилахгүй ба харин шууд хуримтлагдсан ашиг руу ангилна.

Хөрөнгө оруулалтын өртгийн хэсгийг илэрхий нөхөх ногдол ашгаас бусад ногдол ашгийн хувьд ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрч бүртгэнэ. Харин уг тохиолдолд ногдол ашгийг бүхэлд нь эсвэл зарим хэсэг нь холбогдох хөрөнгө оруулалтын дансны үнээс хасаж бүртгэнэ.

Санхүүгийн хөрөнгийн худалдан авалт болон борлуулалтыг бусад дэлгэрэнгүй орлогоор хэмжигдэх бодит үнэ цэнээр нь тохиролцоо хийсэн өдрөөр хэмжих ба арилжааны өдөр болон тохиролцоо хийсэн өдөр хоорондын бодит үнэ цэний аливаа өөрчлөлтийг бодит үнэ цэнэ нь бусад дэлгэрэнгүй орлогоор хэмжигдэх нөөцөд хүлээн зөвшөөрч бүртгэнэ.

4.5 Санхүүгийн өр төлбөр

Өр төлбөрийг олж авсан зорилгоос хамаарч компани санхүүгийн өр төлбөрийг доор дурдсан хоёр төрлийн аль нэгээр нь ангилдаг. Хөйжийн харилцааны шаардлага хангасан санхүүгийн өр төлбөрөөс бусад санхүүгийн өр төлбөрийг компани дараах нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын дагуу ангилна:

Бодит үнэ цэнэ нь ашиг, алдагдлаар хэмжигдэх

Бодит үнэ цэнэ нь ашиг, алдагдлаар хэмжигдэх санхүүгийн өр төлбөрт цаг хугацааны үнэ цэний нөлөөгөөр цэвэрлэгдэж сөрөг болоогүй мөнгөөр төлөх үүсмэл хэрэглүүр багтана (цаг хугацааны үнэ цэний нөлөөгөөр цэвэрлэгдэж сөрөг болсон мөнгөөр төлөх үүсмэл хэрэглүүр болон мөнгөөр төлөгдөх үүсмэл хэрэглүүрийн тухай "Санхүүгийн хөрөнгө" хэсгээс харна уу). Энэхүү ангилалд багтсан санхүүгийн өр төлбөрийг санхүүгийн байдлын тайланд бодит үнэ цэнээр нь тусгаж, бодит үнэ цэний өөрчлөлтийг ашиг, алдагдал болон бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайланд тусгана.

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлогуудын товчоо (үргэлжлэл)

4.5 Санхүүгийн өр төлбөр (үргэлжлэл)

Компани ашиг олох зорилгоор бус харин эрсдэлээс хамгаалах (хейж) зорилгоор үүсмэл хэрэглүүр эзэмшиж, гаргадаг.

Эдгээр үүсмэл санхүүгийн хэрэглүүрээс бусдаар компанид арилжаалагдах зорилготой эсвэл бодит үнэ цэнэ нь ашиг, алдагдлаар хэмжигдэх санхүүгийн өр төлбөр байхгүй болно.

Бусад санхүүгийн өр төлбөрт дараах зүйлс багтана:

- Банкны зээл болон компанийн буцаан дуудах давуу эрхтэй хувьцааг анх хүлээн зөвшөөрөхдөө тухайн хэрэглүүрийг гаргахтай шууд холбоотой гүйлгээний зардлыг бодит үнэ цэнээс хассан дүнгээр бүртгэнэ. Ийм төрлийн хүүтэй өр төлбөрийг дараа үеүдэд бүртгэхдээ үр ашиг хүүгийн түвшин ашиглан тооцсон хорогдуулсан өртөөр хэмждэг.
- Ингэснээр санхүүгийн байдлын тайлангаарх өр төлбөрийн үлдэгдэлд хүүгийн зардлыг эргэн төлөлтийн хугацааны туршид тогтмол хувиар тооцоолох боломжийг олгодог. Санхүүгийн өр төлбөр бүрийн зорилгын хувьд хүүгийн зардалд анхны ажил гүйлгээний зардал, эргэлтээс гаргах өдөр төлөгдөх аливаа нэмүү өртөг болон төлөгдөөгүй өрийн хүү эсвэл купоны өглөг багтаадаг.
- Хөрвөгч зээлийн өрийн хэсгийг доор тайлбарласны дагуу хэмжинэ.
- Анх бодит үнэ цэнээр нь хүлээн зөвшөөрсөн худалдааны өглөг ба бусад богино хугацаат мөнгөөрх өр төлбөрийг дараа үеүдэд үр ашигт хүүгийн түвшин ашиглан хорогдуулсан өртөөр нь хэмжинэ.

4.6 Хувьцаат капитал

Компанийн гаргасан санхүүгийн хэрэгслүүд санхүүгийн өр төлбөр, хөрөнгийн шалгуурыг хангахгүй байх тохиолдолд л тэднийг өмчөөр ангилна.

Компани энгийн хувьцаагаа өмчийн хэрэглүүр гэж ангилсан.

4.7 Үндсэн хөрөнгө

Үндсэн хөрөнгийн чухал хэсгүүд тодорхой хугацаанд солигдох шаардлагатай болсон үед компани тэдгээр хэсгүүдийг өөрийн гэсэн ашиглалтын хугацаа болон элэгдэлтэй тусдаа хөрөнгө гэж хүлээн зөвшөөрнө. Үүнтэй адил, үндсэн хөрөнгөөр хүлээн зөвшөөрөх шаардлагууд хангагдсан бол үндсэн хяналт хийх үед түүний өртгийг үндсэн хөрөнгийн бүртгэлийн дүнд оруулна. Бусад бүх засвар үйлчилгээний зардлыг гарсан үед нь ашиг, алдагдал ба бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайланд тусгана.

Хүлээн зөвшөөрсний дараах үед үндсэн хөрөнгө нь хуримтлагдсан элэгдэл ба хуримтлагдсан үнэ цэний бууралтын алдагдлыг хассан өртөөр илэрхийлдэг. Бусад үндсэн хөрөнгийг дараах ашиглалтын хугацааны туршид, шулуун шугамын аргыг ашиглан хорогдуулна:

Үндсэн хөрөнгө	Ашиглалтын хугацаа
Барилга	25 жил
Тоног төхөөрөмж	10 жил
Компьютер дагалдах хэрэгсэл	2 жил
Тээврийн хэрэгсэл	10 жил
Тавилга, эд хогшил	10 жил

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлогуудын товчоо (үргэлжлэл)

4.7 Үндсэн хөрөнгө (үргэлжлэл)

Үндсэн хөрөнгө зарагдсаны дараа эсвэл цаашид ашиглах, захиран зарцуулах нь эдийн засгийн үр өгөөжгүй байх үед данснаас хасна. Данснаас хассаны цэвэр орлого ба дансны цэвэр үнийн зөрүүг ашиг, алдагдалд хүлээн зөвшөөрнө. Баригдаж буй хөрөнгийг үнэ цэний бууралтын алдагдлыг хассан ертөөр нь бүртгэж, элэгдэл тооцохгүй. Баригдаж буй хөрөнгийг ашиглалтад оруулахад бэлэн болсны дараа зохих ангилалд шилжүүлдэг.

4.8 Худалдан авсан биет бус хөрөнгө

Гаднаас худалдан авсан биет бус хөрөнгийг анх ертөөр нь хүлээн зөвшөөрч дараа үеүдэд түүний ертөөс хуримтлагдсан хорогдуулга ба үнэ цэний бууралтыг хассан дүнгээр бүртгэж эдийн засгийн ашиглалтын хугацаанд нь шулуун шугамын аргаар хорогдуулна. Биет бус хөрөнгийг худалдан авсан аж ахуйн нэгжээс нь салгаж болохуйц эсвэл бусад гэрээгээр хүлээлт үүсгэж байгаа тохиолдолд бизнесийн нэгдлийн үед хүлээн зөвшөөрнө. Ийм төрлийн биет бус хөрөнгийн үнийн дүнг тохирох үнэлгээний арга техникийг ашиглан тооцоолно.

Компанийн хүлээн зөвшөөрсөн нөлөө бүхий биет бус хөрөнгө, тэдгээрийн эдийн засгийн ашиглалтын хугацааг доор харууллаа:

Биет бус хөрөнгө	Ашиглалтын хугацаа
Программ хангамж	2 жил
Лиценз	Ашиглалтын хугацаагаар
Газар эзэмших эрх	Хүчинтэй хугацаанд
Бусад биет бус хөрөнгө	10 жил
Брэнд нэр лого, цахим хаяг	Тодорхогүй

4.9 Түрээс

Тухайн гэрээ нь түрээсийн гэрээ эсвэл түрээс агуулж байгаа эсэхийг тодорхойлохдоо гэрээний агуулга дээр үндэслэх ба гэрээг гүйцэтгэхэд тусгай хөрөнгийг ашиглах шаардлагатай эсэх ба гэрээ нь хөрөнгийг ашиглах эрхийг шилжүүлж байгаа эсэх зэргийг үнэлж үзэх шаардлагатай.

4.9.1 Компани түрээслэгч үед

Компани богино хугацаат түрээс болон бага үнэ цэнэ бүхий хөрөнгийн түрээсээс бусад бүх түрээсийн хүлээн зөвшөөрөлт болон хэмжилтийн нэг аргыг хэрэглэнэ. Компани түрээсийн төлбөрийг төлөөлж "түрээсийн өр төлбөр"-ийг хүлээн зөвшөөрч, тодорхойлсон хөрөнгийг түрээслэн ашиглах эрхийг төлөөлж "ашиглах эрхтэй хөрөнгө"-ийг хүлээн зөвшөөрнө.

4.9.2 Ашиглах эрхтэй хөрөнгө

Компани ашиглах эрхтэй хөрөнгийг түрээсийн эхлэх өдөр (хөрөнгийг ашиглаж эхлэх боломжтой болсон өдөр) эхлэн хүлээн зөвшөөрнө. Ашиглах эрхтэй хөрөнгийг хуримтлагдсан элэгдэл, аливаа үнэ цэний бууралтын алдагдлыг хасаж ертөөр нь хэмжих бөгөөд түрээсийн өр төлбөрийг дахин үнэлэхэд тохируулна. Ашиглах эрхтэй хөрөнгийн өртөг нь хүлээн зөвшөөрөгдсөн түрээсийн өр төлбөр, анхны шууд өртөг, түрээсийн урамшууллыг хүлээн авахаас өмнө буюу өмнөх өдрөөс эхлэн хийсэн түрээсийн төлбөрүүд багтана. Ашиглах эрхтэй хөрөнгө нь оффисын түрээсийн хугацааны туршид шулуун шугамын аргаар элэгдэх юм.

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлогуудын товчоо (үргэлжлэл)

4.9 Түрээс (үргэлжлэл)

4.9.3 Түрээсийн өр төлбөр

Компани түрээсийн хугацааны туршид төлөх төлбөрүүдийн өнөөгийн үнэ цэнээр хэмжсэн түрээсийн өр төлбөрийг түрээс эхлэх өдөр хүлээн зөвшөөрнө. Түрээсийн төлбөр гэдэгт аливаа урамшуулал хөнгөлөлтийг хассан түрээсийн тогтмол төлбөрөөс гадна хувь хэмжээнээс хамаарах хувьсах шинжтэй төлбөр, үлдэгдэл үнийн баталгааны дагуу төлөхөөр хүлээгдэж буй төлбөрүүдийг хамруулан авч үзнэ. Хувьсах шинжтэй түрээсийн төлбөр нь ямар нэг индекс, хувь хэмжээнээс хамааралгүй (бараа материал үйлдвэрлэхэд зориулж гаргаагүй бол) бол түүнийг тайлант хугацааны зардлаар хүлээн зөвшөөрнө.

4.10 Хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгө

Хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгө гэдэг нь удирдлагын зорилгоор эсвэл бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг нийлүүлэх зорилгоор ашигладаг, бизнесийн хэвийн үйл явцад зарагдах бус, түрээсийн орлого ба капиталын өгөөж хүртэх зорилготой эсвэл тус 2 зорилгыг хоёуланг нь хэрэгжүүлэхээр эзэмшиж буй өмч хөрөнгө юм. Хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгийг анх бодит өртгөөр нь бүртгэж дараагийн үеүүдэд нь хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгийг тухайн тайлант хугацааны зах зээлийн нөхцөл байдалд үндэслэн бодит үнэ цэнээр хэмждэг.

Тухайн хөрөнгийн бодит үнэ цэнийг үл хөдлөх хөрөнгийг борлуулснаас олсон үнэ гэж үзнэ. Үл хөдлөх хөрөнгийн бодит үнэ цэний өөрчлөлттэй холбоотой олз гарзыг тухайн олз гарз нь бүртгэгдсэн жилийн ашиг, алдагдалд хүлээн зөвшөөрнө. Хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгө нь хөрөнгийг данснаас хасах эсвэл ашиглалтаас бүр мөсөн хасах үед болон хөрөнгийн ашиглалтаас ирээдүйд өгөөж өгөхгүй бол үл хүлээн зөвшөөрнө.

4.11 Биет бус хөрөнгө

Крипто валютыг биет бус хөрөнгө гэж ангилдаг бөгөөд олж авсан хөрөнгийг өртгөөр нь хүлээн зөвшөөрч, дараа үед нь бодит үнэ цэнээр нь үнэлдэг. Бодит үнэ цэний өөрчлөлтийг бусад дэлгэрэнгүй орлогод бүртгэж, дахин үнэлгээний нөөцийн үлдэгдлээс давсан үнэ цэний бууралт эсвэл ийм хэлцлийг буцаах нь ашиг, алдагдалд хүлээн зөвшөөрөгдөхөөс бусад тохиолдолд дахин үнэлгээний нөөцөд хуримтлагдана.

4.12 Ногдол ашиг

Ногдол ашиг нь хувьцаа эзэмшигчийн компанид оруулсан хөрөнгө оруулалтын өгөөжийн татан авалт юм. Ногдол ашиг олгох эсэх болон нэгж хувьцаанд хэдэн төгрөгийн ногдол ашиг олгохыг компанийн хувьцаа эзэмшигчийн шийдвэрээр тогтоох бөгөөд түүний зарласан тайлант хугацаанд нь өр төлбөр гэж хүлээн зөвшөөрнө.

4.13 Татвар

4.13.1 Тайлант хугацааны орлогын албан татвар

Одоогийн болон өмнөх тайлант хугацааны өнөөгийн албан татварын хөрөнгө ба өр төлбөрийг татварын байгууллагаас буцаан авахаар хүлээж байгаа эсвэл татварын байгууллагад төлөх дүнгээр хэмжинэ. Энэ дүнг тооцоолоход хэрэглэсэн татварын хувь хэмжээ, татварын хуулиуд нь санхүүгийн байдлын тайлангийн өдрийн байдлаар хүчин төгөлдөр үйлчилж байсан.

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлогуудын товчоо (үргэлжлэл)

4.13 Татвар (үргэлжлэл)

4.13.1 Тайлант хугацааны орлогын албан татвар (үргэлжлэл)

Удирдлага НББ-ийг хэрхэн хөтлөхийг холбогдох татварын хууль, журмуудад тодорхой зааж өгөөгүй, нэмэлт тайлбар тодруулга шаардлагатай тийм шинэ нөхцөл байдал үүссэн эсэхийг тодруулахын тулд тодорхой хугацаа тутамд татварын тайлангаа хянаж үздэг ба шаардлагатай бол сан байгуулдаг.

4.13.2 Хойшлогдсон орлогын албан татвар

Хойшлогдсон орлогын албан татварыг тайлагналын өдрийн байдлаарх хөрөнгө, өр төлбөрийн татварын суурь, тэдгээрийн санхүүгийн бүртгэлийн дүн хоёрын хооронд түр зөрүүний дүнгээс тайлан тэнцлийн аргыг хэрэглэн тооцдог. Хойшлогдсон татварын хөрөнгийн бүртгэлийн дүнг тайлант хугацаа бүрийн эцэст хянаж үзэх ба хойшлогдсон татварын хөрөнгийг хэсэгчлэн эсвэл бүхлээр нь нөхөн олж авахад хүрэлцэхүйц хэмжээний татвар ногдох орлого цаашид орж ирэх нь тодорхойгүй болсон үед харгалзах хэмжээгээр хөрөнгийн дүнг бууруулна.

Хүлээн зөвшөөрөөгүй хойшлогдсон татварын хөрөнгийг тайлант хугацаа бүрийн эцэст дахин үнэлж үзэх ба хойшлогдсон татварын хөрөнгийг нөхөн олж авахад хүрэлцэхүйц хэмжээний татвар ногдох орлого цаашид орж ирэх нь тодорхой болсон үед харгалзах хэмжээгээр хойшлогдсон татварын хөрөнгийг хүлээн зөвшөөрнө.

Хойшлогдсон татварын хөрөнгө, өр төлбөрийн тайлант хугацааны эцсийн өдрийн байдлаар хүчин төгөлдөр үйлчилж буй татварын хувь хэмжээнүүд дээр үндэслэн хөрөнгийг борлуулах, өр төлбөрийг барагдуулах тайлант хугацаанд хэрэглэгдэхээр хүлээгдэж буй татварын хэмжээгээр хойшлогдсон татварыг тооцно.

Хэрэв өнөөгийн татварын хөрөнгийг татварын өр төлбөрт суутгуулах хууль ёсны эрхтэй бөгөөд хойшлогдсон татварууд нь нэг татвар төлөгч аж ахуйн нэгж ба нэг татварын байгууллагатай холбоотой байгаа бол хойшлогдсон албан татварын хөрөнгө ба өр төлбөрийг хооронд нь цэвэршүүлж болно.

4.13.3 Нэмэгдсэн өртгийн албан татвар

Орлого, зардал болон хөрөнгүүд нь доорхоос бусад тохиолдолд Нэмэгдсэн Өртгийн Албан Татвар (НӨАТ) –гүй цэвэр дүнгээр хүлээн зөвшөөрөгддөг:

- Хөрөнгө эсвэл үйлчилгээг худалдан авахад төлсөн НӨАТ–ыг татварын байгууллагаас буцаан авах боломжгүй үед уг НӨАТ–ыг хөрөнгө худалдан авалтын өртгийн нэг хэсгээр эсвэл зардлын нэг хэсгээр (аль тохиромжтойгоор) хүлээн зөвшөөрнө.
- НӨАТ–ын дүн орсон дүнгээр илэрхийлэгдэх авлага ба өглөг. Татварын байгууллагаас авах эсвэл татварын байгууллагад өгөх өглөгийн цэвэр дүнг санхүүгийн байдлын тайланд авлага эсвэл өглөгийн нэг хэсэг болгон тогилуулна.

4.14 Бараа материал

Бараа материалыг анх өртгөөр нь хүлээн зөвшөөрч дараа үеүдэд өртөг ба цэвэр боломжит үнэ цэний аль багаар нь хэмжинэ. Бараа материалын өртөгт худалдан авалттай холбоотой бүх зардал, хувиргалтын зардал болон бараа материалыг өнөөгийн байршил ба нөхцөлд авч ирэхтэй холбоотой гарсан бусад бүх зардал багтана.

Хэвийн харилцан сольж болохуйц зүйлсийн өртгийг тодорхойлоход жигнэсэн дундаж өртгийг хэрэглэдэг.

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК

Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлогуудын товчоо (үргэлжлэл)

4.15 Засгийн газрын буцалтгүй тусламж

Худалдан авсан хөрөнгийн дансны үнийг тодорхойлохдоо капиталын зарцуулалтад олгосон засгийн газрын буцалтгүй тусламжийг ихэвчлэн суутгадаг. Орлогын зарцуулалтын зориулалттай буцалтгүй тусламжийг компанийн өртөгтэй тулган цэвэрлэдэг. Компани тавигдсан шалгуурыг хангаж чадах эсэхээс засгийн газрын буцалтгүй тусламж авах эсэх нь хамаардаг тул түүнийг анх хойшлогдсон орлогоор хүлээн зөвшөөрдөг. Харин буцалтгүй тусламжийн шалгуурыг хангасны дараа хойшлогдсон орлогын үлдэгдлийг ашиг, алдагдал болон бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайланд тусгах эсвэл худалдан авсан хөрөнгөтэй тулган цэвэрлэнэ.

4.16 Холбоотой талууд

Холбоотой талууд гэдэгт Компанитай дараах байдлаар холбогдсон аж ахуй нэгж болон хувь хүн орно.

- a) Компанитай дараах байдлаар холбогдсон хувь хүн эсвэл тухайн хувь хүний ойрын төрөл садан:
 - (i) Компанид дангаараа эсвэл хамтран хяналт тогтоосон
 - (ii) Компанид томоохон нөлөөлөлтэй эсвэл
 - (iii) Компанийн эсвэл Компанийн толгой компанийн гол удирдах албан тушаалтнуудын нэг
- b) Дараах нөхцөлүүдийн аль нэг нь биелсэн тохиолдолд аж ахуй нэгж нь Компанид хамааралтай болно:
 - i. Аж ахуй нэгж болон Компани нь нэг ижил Группийн гишүүд байх (толгой компани, охин компани болон нөгөө охин компани тус бүр нь бусадтайгаа холбоотой).
 - ii. Нэг аж ахуй нэгж нь нөгөө аж ахуй нэгжийн хараат компани эсвэл хамтын хэлэлцээрт компани (эсвэл нөгөө аж ахуй нэгж нь гишүүн болох Компанийн хараат компани эсвэл хамтарсан хэлэлцээрт компани).
 - iii. Аль аль аж ахуй нэгж нь нэг ижил гуравдагч этгээдийн хамтарсан хэлэлцээрт компаниуд.
 - iv. Нэг аж ахуй нэгж нь гуравдагч аж ахуй нэгжийн хамтарсан хэлэлцээрт компани бөгөөд нөгөө этгээд нь гуравдагч аж ахуй нэгжийн хараат компани.
 - v. Аж ахуй нэгж нь Компанийн эсвэл Компанитай холбоотой аж ахуй нэгжийн ажиллагсдыг урамшуулах зорилгоор ажил эрхлэлтийн дараах татгэмж олгодог. Хэрвээ Компани нь уг хөтөлбөрийг хэрэгжүүлдэг бол дэмжлэг хүртэж буй ажиллагсад нь мөн Компанитай холбоотой тал болно.
 - vi. Аж ахуй нэгжийг (a)-д тодорхойлсон хувь хүн дангаараа эсвэл хамтран хяналт тогтоодог.
 - vii. (a) (i)-д тодорхойлсон хувь хүн нь аж ахуй нэгжид томоохон нөлөөлөлтэй эсвэл уг аж ахуй нэгжийн (эсвэл аж ахуй нэгжийн толгой компанийн) гол удирдах албан тушаалтнуудын нэг.
 - viii. Аж ахуй нэгж нь эсвэл Компанийн аль нэг гишүүн нь Компани эсвэл Компанийн толгой компанид гол удирдах албан тушаалтай.

Компанийн нөлөөнд өртөх магадлалтай гэр бүлийн гишүүд болон компанийн нөлөөнд өртөж болзошгүй хүмүүсийг ойр дотны гэр бүлийн гишүүд гэж үзнэ. Холбоотой талтай хийсэн гүйлгээ байгаа эсэхээс үл хамааран тэдний хамаарлыг тодруулгад оруулах хэрэгтэй. Холбоотой талын тодруулгад дараах гүйлгээнүүд багтана:

- a) Худалдан авалт
- б) Борлуулалт
- в) Түрээс
- г) Зээл
- д) Баталгават болон барьцааны нөхцөл
- е) Хэрэв ирээдүйд өгсөн амлалт байгаа бол тодорхой арга хэмжээ хэрэгжсэн эсэх
- ё) Аж ахуйн нэгжийн эсвэл холбогдох этгээдийн нэрийн өмнөөс өрийг барагдуулах

Холбоотой талын гүйлгээний ижил параметруудийг тусад нь тодруулахыг шаардаагүй бол тусдаа санхүүгийн тайланд нийтээр нь тодруулж болно.

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК
Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

5. Хүү болон түүнтэй адилтгах орлого

Хүү болон түүнтэй адилтгах орлогын хураангуй дараах байдалтай байна

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024	2023
<i>Үр ашигт хүүгийн аргаар тооцолсон хүүгийн орлого:</i>		
Харилцагчдад олгосон зээлийн хүүгийн орлого	25,695,146	22,751,447
Өрийн үнэт цаасаарх хөрөнгө оруулалтын хүүгийн орлого	549,896	205,704
Банк дах харилцах хадгаламжийн хүүгийн орлого	197,255	194,819
Нийт хүү болон түүнтэй адилтгах орлого	26,442,297	23,151,970

6. Хүү болон түүнтэй адилтгах зарлага

Хүү болон түүнтэй адилтгах зардалын хураангуй дараах байдалтай байна

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024	2023
Итгэлцлийн үйлчилгээний үр шимийн зардал	4,230,461	2,806,502
Хаалттай бондын хүүгийн зардал	3,221,975	2,170,836
Бусад санхүүгийн байгууллагаас авсан хүүгийн зардал	441,918	856,533
Банкнаас авсан зээлийн хүүгийн зардал	40,695	18,990
Түрээсийн өр төлбөрийн хүүгийн зардал	37,783	39,241
Нийт хүү болон түүнтэй адилтгах зардал	7,972,832	5,892,102

7. Санхүүгийн хэрэглүүрийн үнэ цэний бууралт

Санхүүгийн хэрэглүүрийн үнэ цэнийн бууралтын хураангуй дараах байдалтай байна.

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024	2023
Харилцагчдад олгосон зээл болон урьдчилгаа	1,833,112	2,538,628
Хугацаат хадгаламж	-	162,295
Өрийн үнэт цаасаарх хөрөнгө оруулалт	-	959
Нийт үнэ цэний бууралтын дүн	1,833,112	2,701,882

Тайлант хугацаанд, холбогдох санхүүгийн тайлангийн стандартын дагуу харилцагчдад олгосон зээл болон урьдчилгаа дээр 1.8 тэрбум төгрөгийн үнэ цэнийн бууралтын алдагдал хүлээн зөвшөөрсөн.

8. Шимтгэл, хураамжийн орлого

Шимтгэл хураамжийн орлогын хураангуй дараах байдалтай байна.

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024	2023
Зээл олголтын хураамж	819,260	657,516
Нийт хураамжийн орлого	819,260	657,516

Энэхүү дүн нь зээл олгох жил гүйлгээ гарсны дараагаар зээлийн гэрээнд нэмэлт өөрчлөлт оруулахтай холбогдон гарч буй компанийн бодлогоор баримталж буй үйлчилгээ үзүүлсний хураамжийн орлогын дүнг илэрхийлж байна.

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК
Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

9. Шимтгэл, хураамжийн зардал

Шимтгэл хураамжийн зардлын хураангуй дараах байдалтай байна.

Мянган төгрөгөөр	2024	2023
Эх үүсвэрийн шимтгэл	526,409	183,862
Банкны шимтгэл	72,372	42,957
Нийт шимтгэл, хураамжийн зардал	598,781	226,819

Энэхүү дүн нь зээлийн шимтгэл, банкны шимтгэл болон бусад адил төстэй зардлуудын дүнг илэрхийлж байна.

10. Ерөнхий ба удирдлагын зардал

Гол удирдлагын бүрэлдэхүүний нөхөн олговор

Гол удирдлагын бүрэлдэхүүн нь аж ахуйн нэгжийн үйл ажиллагааг төлөвлөх, удирдах, хянах эрх мэдэл бүхий хүмүүс буюу ТУЗ-ийн гишүүдийг илтгэнэ.

Мянган төгрөгөөр	2024	2023
Цалин	142,735	230,261
Шагнал урамшуулал	316,790	294,026
Нийгмийн даатгалын шимтгэл	50,269	141,359
Нийт	509,794	665,646

Компанийн ерөнхий ба удирдлагын зардлын хураангуй дараах байдалтай байна.

Мянган төгрөгөөр	2024	2023
Цалингийн зардал	3,087,613	2,273,827
Урамшууллын зардал	929,561	532,120
Элэгдэл, хорогдлын зардал	538,955	340,006
Нийгмийн даатгалын шимтгэлийн зардал	531,366	381,550
Мэргэжлийн үйлчилгээний зардал	410,457	406,567
Программ хангамжийн зардал	394,420	315,118
Удирдлага, менежментийн зардал	322,790	257,629
Зөр суртчилгааны зардал	288,909	332,444
Ашиглах эрхтэй хөрөнгийн элэгдлийн зардал	242,714	204,884
Томилолтын зардал	211,715	149,115
Засвар үйлчилгээний зардал	163,743	59,142
Бусад зардал	131,392	95,686
Харилцаа холбооны зардал	98,447	100,302
Ашиглалтын зардал	92,867	61,848
Бизнес уулзалтын зардал	90,977	-
Менежментийн зардал	80,658	73,052
Үл хөдлөх хөрөнгийн татвар	65,014	27,538
Шагахуун, тээврийн зардал	50,080	39,496
Хангамжийн зардал	32,427	27,241
Бичиг хэргийн зардал	23,254	19,448
Нийт ерөнхий удирдлагын зардлын дүн	7,787,359	5,697,013

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК
Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

11. Ханшийн үнэлгээний өөрчлөлтийн олз/ гарз

Ханшийн үнэлгээний өөрчлөлтийн олз/гарз дараах байдалтай байна.

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024	2023
Гадаад валютын ханшийн тэгшитгэлийн гарз	(44,024)	54,877
Хөрөнгийн бодит үнэ цэнийн олз/(гарз)	110,698	(279,123)
Үнэт цаасны хэрэгжээгүй олз	227,301	(46,851)
Нийт ханшийн үнэлгээний өөрчлөлтийн олз/(гарз)	293,975	(271,097)

Арилжаалах зорилготой өмчийн хэлбэрээр хөрөнгө оруулалтын бодит үнэ цэнийн олз 227 сая төгрөг

12. Бусад олз/(гарз)

Бусад олз/гарзын хураангуй дараах байдалтай байна.

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024	2023
Үндсэн хөрөнгө борлуулсны олз	9,300	-
Үндсэн хөрөнгө данснаас хассаны гарз	(3,665)	(983)
Нийт бусад олз/(гарз)-ын дүн	5,635	(983)

13. Бусад орлого

Бусад орлогын хураангуй тайлант хугацаанд дараах байдалтай байна.

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024	2023
Данснаас хасагдсан зээлийн эргэн төлөлт	550,879	331,807
Арилжааны орлого	410,699	570,262
Эрсдэлийн сангийн буцаалт	118,092	789,510
Түрээсийн орлого	13,040	13,240
Ногдол ашгийн орлого	25,508	14,069
Бусад хүүгийн бус орлого	20,722	43,292
Нийт бусад орлого	1,138,940	1,762,180

14. Бусад зардал

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024	2023
Компанийн үйл ажиллагаа	384,218	98,644
Арилжааны зардал	54,242	683,921
Хандив	12,899	20,000
Алданги, торгууль	206	350
Нийт бусад зардал	451,565	802,915

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК
Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

15. Орлогын албан татвар

а) Орлогын албан татварын бүрэлдэхүүн хэсэг

Ашиг, алдагдалд тайлагнагдсан орлогын албан татвар нь дараах хэсгээс бүрдэнэ:

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024	2023
Тайлант жилийн орлогын албан татварын зардал	1,571,615	1,517,375
Нийт орлогын албан татварын зардал	1,571,615	1,517,375

б) Татварын зардал болон ашиг, алдагдлыг холбогдох татварын хувь хэмжээгээр үржүүлсэн нийцэл

Компани нь Монгол Улсын Аж Ахуйн Нэгжийн Орлогын Албан Татварын тухай хуулийн дагуу тайлант жилийн 6 тэрбум төгрөг (2024: 6 тэрбум) хүртэлх татвар ногдуулах орлогоос 10%- иар, 6 тэрбум төгрөгөөс (2023: 6 тэрбум) дээших татвар ногдуулах орлогын дунд 25%-иар орлогын албан татвар ногдуулж, төлөх үүрэгтэй.

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024	2023
Татварын өмнөх ашиг	10,056,458	9,978,855
Татварын хувь хэмжээ	10-25%	10-25%
Тайлант үеийн татварын зардал		
Нийтлэг хувь хэмжээтэй татварын зардал	(1,539,236)	(1,535,997)
Тусгайлсан хувь хэмжээтэй татварын зардал 2%-10%	(94,389)	(36,378)
Татварын хөнгөлөлт	62,010	55,000
Нийт орлогын албан татварын зардал	(1,571,615)	(1,517,375)

16. Ногдол ашиг

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024-12-31	2023-12-31
Өмнөх жилийн үр дүнтэй холбоотой тайлант жилд санал болгож төлсөн нэгж энгийн хувьцаа дах эцсийн ногдол ашиг	3,261,034	1,786,648
Нийт зарласан болон олгосон ногдол ашгийн дүн	3,261,034	1,786,648

17. Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024-12-31	2023-12-31
Касс дахь бэлэн мөнгө	1,796	2,294
Банкин дахь харилцах данс	8,149,096	1,008,778
ҮЦК- дахь хэтэвч	668,306	-
Нийт мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө	8,819,198	1,011,072

Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгийн үлдэгдлийг үндсэн валютаар илэрхийлбэл:

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024-12-31	2023-12-31
Төгрөг	995,251	875,734
Ам доллар	7,823,947	135,338
Нийт мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө	8,819,198	1,011,072

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК
Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
 2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

18. Өрийн хэлбэрээрх хөрөнгө оруулалт

Компани нь дараах хүснэгт дах хорогдуулсан өртгөөр хэмжиж тайлагнагдах өрийн үнэт цаас эзэмшдэг.

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024-12-31	2023-12-31
Шунхлай бонд - Энгийн эрхтэй	1,520,260	-
Хасах нь: (Эрсдэлийн сан)	-	-
Нийт өрийн хэлбэрээрх хөрөнгө оруулалт	1,520,260	-

2024 оны 12-р сарын 5-нд 1.5 тэрбум төгрөг үнэ бүхий Шунхлай бондыг 5-н сарын хугацаатай худалдаж авсан.

19. Өмчийн хэлбэрээрх хөрөнгө оруулалт

Бодит үнэ цэнэ нь ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрөгдөх компанийн хувьцаа нь компаниг арилжаалах зорилгоор эзэмшиж буй хөрөнгийн биржид бүртгэлтэй хувьцаа бөгөөд анхны хүлээн зөвшөөрөлтийн үед бодит үнэ цэнэ нь бусад дэлгэрэнгүй орлогоор хүлээн зөвшөөрөгдөх ангиллын сонголтыг хийгээгүй.

Хүснэгтэд бодит үнэ цэнэ нь ашиг алдагдлаар хэмжигдэх дараах өмчийн хөрөнгө оруулалтыг харуулбал:

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024-12-31	2023-12-31
Компаниудын хувьцаа:		
Очун сан	1,174,921	1,024,269
Голомт банк	193,309	141,128
Мандал ирээдүйн өсөлт хөрөнгө оруулалтын сан	102,399	68,566
АПУ ХК	44,623	53,877
Мандал даатгал ХК	35,669	36,000
Ард даатгал ХК	28,163	33,499
Түмэн шувуут ХК	18,596	15,918
Boeing -Хувьцааны багц	47,123	-
SPY -Хувьцааны багц	-	97,289
QQQ- Хувьцааны багц	-	55,058
VTI- Хувьцааны багц	-	48,567
Нийт өмчийн хэлбэрээрх хөрөнгө оруулалт	1,644,803	1,574,171

Хөрөнгө оруулалтын дансны хөдөлгөөнийг дараах хүснэгтээр харууллаа:

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024-12-31	2023-12-31
01 сарын 01-ний үлдэгдэл	1,574,171	448,666
Худалдан авсан хөрөнгө оруулалт	242,771	1,177,983
Худалдсан хөрөнгө оруулалт	(467,980)	(31,406)
Ханшийн хэрэгжсэн олз, гарз	68,540	(116,580)
Хэрэгжээгүй ханшийн олз, гарз	227,301	95,508
12 сарын 31-ний үлдэгдэл	1,644,803	1,574,171

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК
Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

20. Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа

Хорогдуулсан өртгөөр ангилагдсан харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгааны нийт үлдэгдэл болон зээлийн эрсдэлийн санг шатлалаар харуулбал:

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024-12-31	2023-12-31
Зээлийн ангилал		
Шатлал 1	72,672,695	66,919,961
Шатлал 2	1,744,177	1,213,945
Шатлал 3	2,723,403	1,489,026
Нийт зээлийн авлага болон хуримтлагдсан хүүгийн авлага	77,140,275	69,622,932
Хасах нь: Зээлийн авлагын эрсдэлийн сан	(3,780,603)	(2,437,497)
Нийт харилцагчдад олгосон цэвэр зээл ба урьдчилгаа	73,359,672	67,185,435

Хорогдуулсан өртгөөр ангилагдсан харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгааны нийт үлдэгдэл болон зээлийн бүтээгдэхүүний ангиллаар харуулбал:

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024-12-31	2023-12-31
Зээлийн ангилал		
Хэрэглээний зээл	21,557,359	20,585,444
Бичил зээл	18,043,079	9,218,274
Жижиг дунд бизнесийн зээл	37,539,837	39,819,214
Нийт зээлийн авлага болон хуримтлагдсан хүүгийн авлага	77,140,275	69,622,932
Хасах нь: Зээлийн авлагын үнэ цэний бууралтын хасагдуулга	(3,780,603)	(2,437,497)
Нийт харилцагчдад олгосон цэвэр зээл ба урьдчилгаа	73,359,672	67,185,435
Эргэлтийн	16,684,209	19,692,741
Эргэлтийн бус	56,675,463	47,492,694

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК

Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

20. Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа (үргэлжлэл)**Зээлийн үндсэн дүн болон хуримтлагдсан хүүгийн авлага**

Мянган төгрөгөөр	Шатлал 1	Шатлал 2	Шатлал 3	Нийт
01 сарын 01-ний үлдэгдэл	65,494,882	1,144,009	546,544	67,185,435
Тайлант жилд олгосон	43,916,998	1,267,713	582,472	45,767,183
Зээлийн эргэн төлөлт/ данснаас хасалт	(34,803,216)	(326,341)	(682,765)	(35,812,342)
Шилжилт / Шатлал 1 руу	-	360,547	1,575,421	1,935,968
Шилжилт / Шатлал 2 руу	(360,547)	-	701,751	341,204
Шилжилт / Шатлал 3 руу	(1,575,422)	(701,751)	-	(2,277,173)
12 сарын 31-ний үлдэгдэл	72,672,695	1,744,177	2,723,403	77,140,275
Зээлийн эрсдэлийн сан	(685,769)	(84,983)	(3,009,851)	(3,780,603)
Хорогдуулсан өртгөөр хэмжигдсэн харилцагчдад олгосон цэвэр зээл ба урьдчилгаа	71,986,926	1,659,194	(286,448)	73,359,672

Зээлийн ангилал	Бүлгийн үнэлгээ	Зээлийн авлага		ДМ	ХБЗА %	ХБЗА
Бичил зээл	Шатлал 1	17,804,403	12%	1%	59%	124,112
Бичил зээл	Шатлал 2	80,371	12%	2%	59%	872
Бичил зээл	Шатлал 3	289,137	12%	100%	59%	149,095
ЖДБЭЗ	Шатлал 1	35,645,035	27%	2%	50%	259,466
ЖДБЭЗ	Шатлал 2	747,721	27%	6%	50%	15,690
ЖДБЭЗ	Шатлал 3	1,938,602	27%	100%	50%	712,887
Хэрэглээний зээл	Шатлал 1	19,170,116	8%	4%	46%	302,191
Хэрэглээний зээл	Шатлал 2	916,085	8%	18%	46%	68,420
Хэрэглээний зээл	Шатлал 3	5,039,817	8%	100%	46%	2,147,870
Нийт зээлийн авлага/тэнцлийн гадуурх багтсан/		81,631,287¹				3,780,603
Тэнцлээс гадуур		(4,491,012)				-
Нийт зээлийн авлага		77,140,275				3,780,603

1- Харилцагчдын урьдчилж төлсөн хүүгийн зардлыг оруулаагүй зээлийн авлагын дүн

20. Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа (үргэлжлэл)

Компанийн харилцагчид олгосон зээлийн барьцаа хөрөнгийн нөлөөг үзүүлбэл:

2023-12-31	Илүү барьцаа бүхий хөрөнгө		Дутуу барьцаа бүхий хөрөнгө	
	Зээлийн дансны үнэ	Барьцаа хөрөнгийн үнэлгээ	Зээлийн дансны үнэ	Барьцаа хөрөнгийн үнэлгээ
Бичил зээл	8,796,485	77,367,385	240,052	223,090
Жижиг дунд бизнесийн зээл	37,380,538	177,437,036	1,508,258	1,231,745
Хэрэглээний зээл	11,435,763	105,262,438	8,373,199	200,000
Нийт	57,612,786	360,066,859	10,121,509	1,654,835

2024-12-31	Илүү барьцаа бүхий хөрөнгө		Дутуу барьцаа бүхий хөрөнгө	
	Зээлийн дансны үнэ	Барьцаа хөрөнгийн үнэлгээ	Зээлийн дансны үнэ	Барьцаа хөрөнгийн үнэлгээ
Бичил зээл	187,541,748	244,668,567	-	-
Жижиг дунд бизнесийн зээл	59,277,930	113,938,934	-	-
Хэрэглээний зээл	33,579,648	59,407,306	-	-
Нийт	280,399,326	418,014,807	-	-

Компани нь зээлийн бодлогын дагуу зээлийг барьцаа хөрөнгөтэйгөөр олгох журам баримтлан харилцагчтай барьцааны болон фидуцын гэрээг байгуулдаг. Зээлийн барьцаанд авсан эд хөрөнгө болон эд хөрөнгийг эзэмших эрхийг тэнцлийн гадуур бүртгэж, хөрөнгийг эзэмшигч үүргээ биелүүлээгүй тохиолдолд түүнийг борлуулах эсвэл дахин барьцаалах эрхтэй байдаг.

2023-12-31	Шатлал 1	Шатлал 2	Шатлал 3	Нийт
Үл хөдлөх хөрөнгө	63,195,618	140,910,843	99,326,470	303,432,931
Газар	1,364,100	5,500	2,871,700	4,241,300
Тээврийн хэрэгсэл	12,627,219	36,877,438	1,846,600	51,351,257
Итгэлцэл барьцаалсан зээл	5,538	-	-	5,538
Бусад	398,000	875,000	1,417,668	2,690,668
Нийт	77,590,475	178,668,781	105,462,438	361,721,694

2024-12-31	Шатлал 1	Шатлал 2	Шатлал 3	Нийт
Үл хөдлөх хөрөнгө	317,856,331	1,783,460	4,512,640	324,152,431
Газар	21,859,791	68,500	137,000	22,065,291
Тээврийн хэрэгсэл	69,397,374	489,430	844,726	70,731,530
Итгэлцэл барьцаалсан зээл	682,039	-	16	682,055
Бусад	383,500	-	-	383,500
Нийт	410,179,035	2,341,390	5,494,382	418,014,807

Зээл, урьдчилгаа төлбөрийн бодит үнэ цэнэ нь дансны үнэд дөхөж байна.

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК**Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга**

2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

21. Бусад санхүүгийн хөрөнгө

Бусад санхүүгийн хөрөнгийн хураангуй дараах байдалтай байна.

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024-12-31	2023-12-31
Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас	1,517,503	-
Байгууллагаас авах авлага	579,709	28,750
Хувь хүнээс авах авлага	354,091	390,551
Бусад авлага	-	772,947
Нийт бусад санхүүгийн хөрөнгө	2,451,303	1,192,248

Хорогдуулсан өртгөөр хэмжиж тайлагнасан бусад санхүүгийн хөрөнгийн дансны үнэ нь бодит үнэ цэнтэйгээ ойролцоо байна. Компани нь бусад санхүүгийн хөрөнгөтэй холбоотой ямар нэгэн барьцаа хөрөнгө эзэмшдэггүй.

22. Бусад санхүүгийн бус хөрөнгө

Бусад санхүүгийн бус хөрөнгийн хураангуй дараах байдалтай байна.

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024-12-31	2023-12-31
Урьдчилж төлсөн тооцоо	449,681	816,028
Хангамжийн материал	18,696	17,337
Татварын авлага	7,396	-
Нийт бусад санхүүгийн бус хөрөнгө	475,773	833,365

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК
Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

23. Үндсэн хөрөнгө

Тайлант хугацаанд үндсэн хөрөнгөд гарсан өөрчлөлтийг доорх хүснэгтэд үзүүлэв. Компани нь үндсэн хөрөнгийн үлдэгдлийг тайлант хугацааны эцэст тооллогоор баталгаажуулсан болно. Компани нь үндсэн хөрөнгөө түүхэн өртгөөр нь хэмжсэн бөгөөд дахин үнэлээ хийгдээгүй. Үндсэн хөрөнгө нь нөхөгдөх хэмжээнээс бага байгаа тул үнэ цэнийн бууралтгүй гэж үзэж байна.

Компанийн үндсэн хөрөнгийн дансны үнийн хөдөлгөөн 2024 оны байдлаар дараах байдалтай байна.

Мянган төгрөгөөр	Газар эзэмших эрх	Барилга байгууламж	Тээврийн хэрэгсэл	Тоног төхөөрөмж	Тавилга, эд хогшил	Компьютер ба түүний дагалдах хэрэгсэл	Дуусаагүй барилга	Нийт
Өртөг								
Эхний үлдэгдэл Нэмэгдсэн	-	2,919,272	530,963	2,247	478,295	354,746	116,845	4,402,368
Худалдаж авсан	78,848	4,835,876	666,100	3,849	345,847	121,472	-	6,051,992
Дахин үнэлсэн	-	1,229,996	-	-	-	-	-	1,229,996
Капиталжуулсан	-	822,613	-	-	-	-	49,000	871,613
Хасагдсан	-	(547,042)	-	-	-	-	-	(547,042)
Борлуулсан	-	-	-	-	(8,805)	(16,114)	-	(24,919)
Данснаас хассан	-	-	-	-	-	-	(165,845)	-
Дахин ангилсан	-	165,845	-	-	-	-	-	-
Эцсийн үлдэгдэл	78,848	9,426,560	1,197,063	6,096	815,337	460,104	-	11,984,008
Хуримтлагдсан элэгдэл								
Эхний үлдэгдэл Нэмэгдсэн	-	(620,120)	(226,559)	(153)	(220,505)	(286,431)	-	(1,353,768)
Элэгдэл	-	(263,618)	(69,133)	(289)	(53,743)	(82,047)	-	(468,830)
Дахин үнэлсэн	-	(568,839)	-	-	-	-	-	(568,839)
Хасагдсан	-	9,300	-	-	-	-	-	9,300
Борлуулсан	-	-	-	-	5,544	15,710	-	21,254
Данснаас хассан	-	-	-	-	(268,704)	(352,768)	-	(621,472)
Эцсийн үлдэгдэл	-	(1,443,277)	(295,692)	(442)	(268,704)	(352,768)	-	(2,360,883)
2024 оны 12 сарын 31-ээрх дансны үнэ	78,848	7,983,283	901,371	5,654	546,633	107,336	-	9,623,125

24. Ашиглах эрхтэй хөрөнгө

24.1 Ашиглах эрхтэй хөрөнгийн үйл ажиллагааны шинж чанар (түрээслэгч талын хувьд)

Компани нь үйл ажиллагаа явуулдаг салбарууддаа хад хэдэн үл хөдлөх хөрөнгө түрээслэн үйл ажиллагаа явуулдаг. Зарим түрээсийн хувьд төлбөрийг жил бүрийн инфляцтай уялдуулж өсгөх, эсвэл зах зээлийн түрээсийн хувь хэмжээнд үндэслэн тогтмол шинэчлэх тогтсон нормтой байдаг. Харин зарим үл хөдлөх хөрөнгийн түрээсийн дүн нь түрээсийн хугацаанд тогтмол байдаг.

24.2 Ашиглах эрхтэй хөрөнгө

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	Оффисын түрээс	Газар ашиглах эрх	Нийт
2023 оны 1 сарын 1	401,282	315,511	716,793
Нэмэгдсэн	26,098	-	26,098
Хорогдуулга	(192,634)	(12,250)	(204,884)
Түрээсийн хугацааны өөрчлөлтийн нөлөө	21,992	-	21,992
Хасагдсан	-	-	-
2023 оны 12 сарын 31	256,738	303,261	559,999
Нэмэгдсэн	69,243	-	69,243
Хорогдуулга	(230,464)	(12,250)	(242,714)
Түрээсийн хугацааны өөрчлөлтийн нөлөө	2,843	-	2,843
Хасагдсан	-	-	-
2024 оны 12 сарын 31	98,360	291,011	389,371

24.3 Түрээсийн өр төлбөр

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	Оффисын түрээс	Газар ашиглах эрх	Нийт
2023 оны 1 сарын 1	420,345	3,708	424,053
Нэмэгдсэн	24,483	-	24,483
Хүүгийн зардал	38,639	602	39,241
Түрээсийн хугацааны өөрчлөлт	38,930	-	38,930
Түрээсийн төлбөр	(231,838)	(687)	(232,525)
Хасагдсан	-	-	-
2023 оны 12 сарын 31	290,559	3,623	294,182
Нэмэгдсэн	69,243	-	69,243
Хүүгийн зардал	37,199	584	37,783
Түрээсийн хугацааны өөрчлөлт	28,710	-	28,710
Түрээсийн төлбөр	(299,345)	(687)	(300,032)
Хасагдсан	-	-	-
2024 оны 12 сарын 31	126,366	3,520	129,886

25. Хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үндсэн хөрөнгө

(i) Дансны үнийн тохируулга

Хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгө (ХОЗҮХХ)-ийг анхны хүлээн зөвшөөрөлтийн дараа бодит үнэ цэний загвараар бүртгэж, НЕББОУС 40 ХОЗҮХХ-нд заасны дагуу бүртгэлд тусгасан.

Тайлант жилд ХОЗҮХХ-ийн дансны үнэд орсон өөрчлөлт дараах байдалтай байна. Үүнд:

Мянган төгрөгөөр	2024-12-31	2023-12-31
01 сарын 01-ний үлдэгдэл	718,632	752,601
Худалдан авсан	-	-
Борлуулсан	-	-
Дахин ашигласан	-	-
Ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрсөн бодит үнэ цэний олз(гарз)	110,698	(33,969)
12 сарын 31-ний үлдэгдэл	829,330	718,632

Компани нь хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үндсэн хөрөнгийг өөрийн бизнесийн үйл ажиллагаанд ашиглахгүйгээр түрээсэлж түрээсийн орлого олох эсвэл урт хугацааны турш дахь хөрөнгийн үнэ цэнээс өгөөж хүртэх зорилготой.

(ii) Бодит үнэ цэний хэмжилт

ХОЗҮХХ-ийг Компанийн үл хөдлөх хөрөнгө байршиж буй байршилд үл хөдлөх хөрөнгө үнэлж байсан туршлагатай хөндлөнгийн, хараат бус үнэлгээчин зах зээлийн жишиг үнэлгээний арга хэрэглэн үнэлсэн. ХОЗҮХХ-н бодит үнэ цэнийг бодит үнэ цэний хэмжилтийн Түвшин 3-д тогтмол ангилсан.

ХОЗҮХХ-н бодит үнэ цэнийг тодорхойлоход хэрэглэгдсэн үнэлгээний аргачлал, нөлөө бүхий үл ажиглагдахуйц өгөгдөл болон гол үл ажиглагдахуйц өгөгдөл бодит үнэ цэний хоорондох харилцааг дараах хүснэгтээр харууллаа:

Хэрэглэсэн үнэлгээний аргачлал	Нөлөө бүхий үл ажиглагдахуйц өгөгдөл	Гол үл ажиглагдахуйц өгөгдөл ба бодит үнэ цэний хоорондын харилцаа
Зах зээлийн жишиг хандлагын арга: Хөрөнгийн үнэ цэнийг тухайн үнэлэх гэж буй хөрөнгийг яг адил эсвэл ижил төстэй хөрөнгүүдэд санал болгож буй хөрөнгөтэй харьцуулах замаар тогтоодог үнэлгээний арга юм.	Тооцоолсон нэгж жишиг үнэ. Барилга байгууламж	Нөлөө бүхий үл ажиглагдахуйц өгөгдөл нь хөрөнгийн дансны үнээс илүү тооцрологдоон тул бодит үнэ цэнийг өсгөх нөлөө үзүүлнэ.

Тайлант жилд бодит үнэ цэний хэмжилтийн Түвшин 3-ын үнэлгээний аргачлалд ямар нэгэн өөрчлөлт ороогүй. Бодит үнэ цэний хэмжилтийг дээрх зүйлсийн 'хамгийн сайн хэрэглээ'-нд үндэслэн хийсэн бөгөөд энэ нь тэдний бодит хэрэглээнээс зөрөөгүй болно.

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК

Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

26. Биет бус хөрөнгө

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	Программ хангамж	Домайн нэр	Крипто валютаарх хөрөнгө	Нийт
Өртөг				
2023 оны 01 сарын 01-ний үлдэгдэл	143,800	26,420	52,577	222,797
Гаднаас худалдан авсан	124,502	-	-	124,502
Дахин үнэлгээний нэмэгдэл	-	-	-	-
Борлуулсан	-	-	-	-
2023 оны 12 сарын 31-ний үлдэгдэл	268,302	26,420	52,577	347,299
Гаднаас худалдан авсан	18,150	-	-	18,150
Капиталжуулсан өртөг	-	-	-	-
Дахин үнэлгээний нэмэгдэл	-	-	-	-
Данснаас хассан	(1,000)	-	-	(1,000)
2024 оны 12 сарын 31-ний үлдэгдэл	285,452	26,420	52,577	364,449
Хуримтлагдсан элэгдэл				
2023 оны 01 сарын 01-ний үлдэгдэл	(91,316)	(3,095)	(52,566)	(146,977)
Байгуулсан хорогдол	(50,491)	(4,832)	-	(55,323)
Үнэ цэний бууралтын гарз	-	-	-	-
Борлуулсан	-	-	-	-
2023 оны 12 сарын 31-ний үлдэгдэл	(141,807)	(7,927)	(52,566)	(202,300)
Байгуулсан хорогдол	(67,483)	(2,642)	-	(70,125)
Үнэ цэний бууралтын гарз	-	-	-	-
Борлуулсан	-	-	-	-
2024 оны 12 сарын 31-ний үлдэгдэл	(209,290)	(10,569)	(52,566)	(272,425)
Дансны цэвэр үнэ				
2023 оны 01 сарын 01-ний үлдэгдэл	52,484	23,325	11	75,820
2023 оны 12 сарын 31-ний үлдэгдэл	126,495	18,493	11	144,999
2024 оны 12 сарын 31-ний үлдэгдэл	76,162	15,851	11	92,024

27. Итгэлцлийн үйлчилгээний өр төлбөр

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024-12-31	2023-12-31
Хувь хүн	14,052,041	7,242,396
Холбоотой тал	10,209,741	7,593,290
Нийт хувь хүнээс татсан итгэлцэл	24,261,782	14,835,686
Хуулийн этгээд	3,135,944	4,400,000
Нийт үйлчилгээний өр төлбөр	27,397,726	19,235,686
Хуримтлуулсан хүүгийн өр	2,179,796	1,328,622
Нийт итгэлцэл болон хүүгийн төлбөр	29,577,522	20,564,308

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК
Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
 2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

27. Итгэлцлийн үйлчилгээний өр төлбөр (үргэлжлэл)

Итгэлцлийн үйлчилгээний өр төлбөрийг үндсэн валютваар илэрхийлбэл:

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	Хүүгийн түвшин	2024-12-31	2023-12-31
Төгрөг	14%-24%	28,457,987	19,552,971
Ам доллар	7%-8.5%	1,119,535	1,011,337
Нийт итгэлцлийн үйлчилгээний өр төлбөр		29,577,522	20,564,308

28. Банк санхүүгийн байгууллагаас авсан зээл

Компанийн банк болон бусад санхүүгийн байгууллагаас авсан зээл дараах байдалтай байна.

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024-12-31	2023-12-31
Урт хугацаат		
Бансны зээл		
Барьцаатай	-	-
Бусад санхүүгийн байгууллагын зээл		
Барьцаагүй	13,669,420	-
Нийт урт хугацаат зээл	13,669,420	-
Богино хугацаат		
Бансны зээл		
Барьцаатай	-	1,500,000
Бусад санхүүгийн байгууллагын зээл		
Барьцаагүй	-	5,116,035
Хуримтлагдсан хүүгийн өр	151,883	57,583
Хорогдуулгын тохируулга	(132,824)	(9,411)
Нийт богино хугацаат зээл	19,059	6,664,207
Нийт банк санхүүгийн байгууллагаас авсан зээл	13,688,479	6,664,207

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК
Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
 2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

28. Банк санхүүгийн байгууллагаас авсан зээл (үргэлжлэл)

Зээлийн үндсэн дүнг харилцагчаар задлан харуулбал:

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024-12-31	2023-12-31
Урт хугацаат		
И Эм Эф Микрофинанс Фанд ¹	6,834,580	-
Глобал Жендер-Смарт Фанд ²	6,834,840	-
Нийт урт хугацаат банкны зээл	13,669,420	-
Богино хугацаат		
Голомт банк	-	1,500,000
И Эм Эф Микрофинанс Фанд	-	3,410,690
Микрофинанс Инхастмент Фасилити	-	1,705,345
Хуримтлагдсан хүүгийн өр төлбөр	151,883	57,583
Хорогдуулгын тохируулга	(132,824)	(9,411)
Нийт богино хугацаат банкны зээл	19,059	6,664,207
Нийт банк санхүүгийн байгууллагаас авсан зээл	13,688,479	6,664,207

1 – Компани нь 2024 оны 11-р сарын 22-нд "Глобал Жендер-Смарт Фанд"-тай зээлийн гэрээ байгуулсан. Зээлийн хугацаа нь 36 сар бөгөөд үндсэн дүн нь 2 сая ам.доллартай тэнцэх хэмжээний Монгол төгрөг юм. Ам.доллар / Монгол төгрөгийн ханш нь зээлдүүлэгч хеджийн гэрээг эцэслэх үед хеджийн түншээс тодорхойлогдох болно. Зээлийн жилийн хүүгийн хувь хэмжээ нь 16% бөгөөд хүү нь ам.долларын бус Монгол төгрөгийн дүнгээр тооцогдох юм.

2 – Компани нь 36 сарын хугацаатай, жилийн 16% хүүтэй 2 сая ам.доллартай тэнцэх Монгол төгрөгөөр зээл авсан. Зээлийн гэрээ нь Монгол төгрөгөөр нэрлэгдсэн боловч бүх төлбөрүүдийг ам.доллараар хийх ёстой бөгөөд төлбөрүүдийг тогтоосон ханшийн өдрөөр тооцно. Тогтоосон ханшийн өдөр гэдэг нь үндсэн төлбөр, хүү, урьдчилсан төлбөр болон бусад тохиролцсон төлбөрийн төлөлтийн өдрөөс ажлын 2 өдрийн өмнөх ханшийг хэлнэ.

29. Бондын өр төлбөр

Компанийн бондын өр төлбөрийн хураангуй дараах байдалтай байна.

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024-12-31	2023-12-31
Урт хугацаат бондын өр төлбөр	3,000,000	16,088,233
Богино хугацаат бондын өр төлбөр	5,000,000	1,300,500
Хуримтлагдсан хүүгийн өр төлбөр	123,232	318,925
Нийт урт хугацаат бондын өр төлбөр	8,123,232	17,707,658

Компанид 2022 оны 7-р сарын 6-ны өдөр Санхүүгийн зохицуулах хорооны 386 дугаар тогтоолоор 10 тэрбум төгрөгийн хаалттай бонд гаргах зөвшөөрөл олгосон.

Тайлант жилд Компани нь "Таван Богд Капитал" ХХК болон "Өлзий энд Ко Капитал" ХХК нараар андеррайт хийлгэн тус тус 2 тэрбум болон 1 тэрбум төгрөгийн өрийн бичгүүдийг гаргасан. Тус өрийн бичгүүдийн нэрлэсэн үнэ нь 1 сая төгрөг бөгөөд хугацаа нь 24 сар байна.

30. Бусад санхүүгийн өр төлбөр

Компанийн бусад санхүүгийн өр төлбөрийн хураангуй дараах байдалтай байна.

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024-12-31	2023-12-31
Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаасны өглөг	3,106,999	-
Харилцагчийн депозит дансны үлдэгдэл	189,949	209,402
Бусад санхүүгийн өр төлбөр	67,975	176,644
Нийт бусад санхүүгийн өр төлбөр	3,364,923	386,046

31. Бусад санхүүгийн бус өр төлбөр

Компанийн бусад санхүүгийн бус өр төлбөрийн хураангуй дараах байдалтай байна.

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024-12-31	2023-12-31
Цалингийн өглөг	5,513	7,037
Бусад татварын татварын өр	500	667
Суутган татварын өглөг	-	1,453
Нийт санхүүгийн бус өр төлбөр	6,013	9,157

32. Эздийн өмч

2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар компанийн дүрмийн сан нь нэг бүр нь 1,000 төгрөгийн нэрлэсэн үнэ бүхий 5,000,001 ширхэг энгийн хувьцаанаас бүрдсэн байна.

Компанийн эздийн өмчийн хураангуй дараах байдалтай байна.

<i>Хувьцааны тооноос бусад нь мянган төгрөгөөр</i>	2024-12-31	2023-12-31
Энгийн хувьцаа	5,000,001	5,000,001
Хувьцаат капитал	5,000,001	5,000,001
Хувьцааны тоо, ширхэг	5,000,001	5,000,001
Нэгж хувьцааны нэрлэсэн үнэ	1	1
Хувьцаат капитал	5,000,001	5,000,001

33. Дахин үнэлгээний нэмэгдэл

Компанийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл дараах байдалтай байна.

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024-12-31	2023-12-31
Барилга байгууламжийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл	1,145,491	484,333
Нийт дахин үнэлгээний нэмэгдэл	1,145,491	484,333

Компани нь 5 жил тутамд барилга, байгууламжийг дахин үнэлүүлдэг ба 2024 онд "Мастер үнэлгээ" ХХК-р барилга, байгууламжийг дахин үнэлүүлсэн.

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК
Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

34. Хуримтлагдсан ашиг

Компанийн хуримтлагдсан ашиг дараах байдалтай байна.

Мянган төгрөгөөр	2024-12-31	2023-12-31
Эхний үлдэгдэл	33,489,725	26,814,893
Тайлант жилийн ашиг	8,484,843	8,461,480
Зарласан ногдол ашиг	(3,261,034)	(1,786,648)
Залруулга	(503,119)	-
Эцсийн үлдэгдэл	38,210,415	33,489,725

2020 онд хүлээгдэж буй үнэ цэнийн бууралт буруу тооцологдсоноос үүдэн залруулга хийгдсэн болно.

35. Эрсдэлийн удирдлага

Компани нь үйл ажиллагаагаараа дамжуулж дараах эрсдэлүүдэд өртөж байдаг:

- Зээлийн эрсдэл
- Хүүгийн түвшний эрсдэл
- Гадаад валютын эрсдэл
- Зах зээлийн бусад эрсдэл, ба
- Төлбөрийн чадварын эрсдэл

Бусад бүх бизнесийн нэгэн адил компани нь санхүүгийн хэрэглүүр хэрэглэснээс үүдэлтэй эрсдэлд өртдөг. Энэ тэмдэглэлд компанийн эрсдэлийн удирдлагын бодлого, энэхүү эрсдэлийг зохицуулах процесс ба түүнийг хэмжих аргуудыг тайлбарласан. Эдгээр эрсдэлтэй холбоотой нэмэлт тоон мэдээлүүдийг тусдаа санхүүгийн тайланд зохих ёсоор тогилуулсан.

Энэхүү тэмдэглэлд өөрөөр дурдаагүй л бол компанийн санхүүгийн хэрэглүүрийн эрсдэлд өртөмхий байдал, эдгээр эрсдэлийг зохицуулахад чиглэсэн зорилт, бодлого ба процесс болон түүнийг хэмжихэд хэрэглэгдсэн бодлогод өмнөх жилүүдтэй харьцуулахад ямар нэгэн биет өөрчлөлт ороогүй болно.

35.1 Санхүүгийн үндсэн хэрэглүүрүүд

Санхүүгийн хэрэглүүрийн эрсдэл үүсгэдэг дараах үндсэн санхүүгийн хэрэглүүрүүдийг Компани хэрэглэдэг:

- Харилцагчдад олгосон зээл
- Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө
- Хугацаат хадгаламж
- Өмчийн болон өрийн үнэт цаас дах хөрөнгө оруулалт
- Бусад санхүүгийн хөрөнгө
- Итгэлцлийн үйлчилгээний өр төлбөр
- Банк санхүүгийн байгууллагаас авсан зээл
- Бондын өр төлбөр
- Бусад санхүүгийн өр төлбөр

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК
Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
 2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

35. Эрсдэлийн удирдлага (үргэлжлэл)

35.2 Санхүүгийн хэрэглүүрийн ангилал

Санхүүгийн хөрөнгө

<i>Мянаан төгрөгөөр</i>	Бодит үнэ цэнэ нь ашиг, алдагдлаар илэрхийлэгдэх		Хорогдуулсан өртгөөр хэмжигдэх	
	2024-12-31	2023-12-31	2024-12-31	2023-12-31
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө	-	-	8,819,198	1,011,072
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа	-	-	73,359,672	67,185,435
Өмчийн үнэт цаасаарх хөрөнгө оруулалт	1,644,803	1,574,171	-	-
Өрийн үнэт цаасаарх хөрөнгө оруулалт	-	-	1,520,260	-
Бусад санхүүгийн хөрөнгө	-	-	2,451,303	1,192,248
Нийт санхүүгийн хөрөнгө	1,644,803	1,574,171	86,151,433	69,388,755

Санхүүгийн өр төлбөр

<i>Мянаан төгрөгөөр</i>	Бодит үнэ цэнэ нь ашиг, алдагдлаар илэрхийлэгдэх		Хорогдуулсан өртгөөр хэмжигдэх	
	2024-12-31	2023-12-31	2024-12-31	2023-12-31
Итгэлцлийн үйлчилгээний өр төлбөр	-	-	29,577,522	20,564,308
Зээл болон өр төлбөр	-	-	13,688,479	6,664,207
Бондын өр төлбөр	-	-	8,123,232	17,707,658
Бусад санхүүгийн өр төлбөр	-	-	3,364,923	386,046
Санхүүгийн үүсмэл хэрэгсэл	-	-	-	10,941
Нийт санхүүгийн өр төлбөр	-	-	54,754,156	45,333,160

35.3 Бодит үнэ цэнээр хэмжигдээгүй санхүүгийн хэрэглүүрүүд

Бодит үнэ цэнээр хэмжигдээгүй санхүүгийн хэрэглүүрт мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө, харилцагчдад олгосон зээл, бусад санхүүгийн хөрөнгө, итгэлцлийн үйлчилгээний өр төлбөр, зээлийн өглөг болон бусад санхүүгийн өр төлбөр багтана. Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө нь богино хугацаат шинж чанартай байдаг тул тэдний дансны үнэ цэнэ нь бодит үнэ цэнтэйгээ ойролцоо байдаг.

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК
Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
 2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

35. Эрсдэлийн удирдлага (үргэлжлэл)

35.4 Бодит үнэ цэнээр хэмжигдсэн санхүүгийн болон санхүүгийн бус хөрөнгө

Бодит үнэ цэнээр хэмжигдсэн санхүүгийн болон санхүүгийн бус бодит үнэ цэний шатлалыг доор харууллаа:

Мянаан төгрөгөөр	Түвшин 1		Түвшин 2		Түвшин 3	
	2024	2023	2024	2023	2024	2023
Санхүүгийн хөрөнгө						
Өмчийн хөрөнгө оруулалт	1,644,803	1,574,171	-	-	-	-
Нийт дүн	1,644,803	1,574,171	-	-	-	-
Санхүүгийн бус хөрөнгө						
Үл хөдлөх хөрөнгө	-	-	-	-	7,983,283	2,299,152
Хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгө	-	-	-	-	829,330	718,632
Биет бус хөрөнгө	11	11	-	-	-	-
Нийт дүн	11	11	-	-	8,812,613	3,017,784

Тайлант жилийн турш бодит үнэ цэний шатлал хооронд ямар нэгэн шилжүүлэг хийгдээгүй.

Бодит үнэ цэнийн шатлалын 3-р түвшний үл хөдлөх хөрөнгийг тайлант хугацаанд үнэлсэн. Компани нь бодит үнэ цэнийн аргаар 5 жил тутамд хөрөнгөө дахин үнэлдэг. Тус компани 2024 оны 12 сарын 31-ний өдөр хөрөнгийнхөө үнэлгээг хараат бус үнэлгээчээр хийлгэсэн.

35.5 Ерөнхий Зорилго, Бодлого ба Процесс

Удирдлага нь компанийн эрсдэлийн удирдлагын зорилго, бодлогыг тодорхойлж түүнд үндсэн үүрэг хариуцлага хүлээхийн зэрэгцээ компанийн санхүүгийн үйл ажиллагааны зорилго, бодлогыг үр дүнтэйгээр хэрэгжүүлэх процессыг боловсруулж, үйл ажиллагааг нь явуулах эрх мэдэлтэй байдаг. Удирдлага нь компанийн санхүүгийн албанаас сар бүр тайлан авч тавьсан зорилго, бодлогын тохиромжтой байдал болон хэрэгжүүлж буй процессын үр дүнтэй байдлыг шалгадаг. Компанийн дотоод аудитор мөн эрсдэлийн удирдлагын бодлого ба процессыг хянаж төлөөлөн удирдах зөвлөлд илрүүлэлтээ тайлагнадаг.

Удирдлагын үндсэн зорилго бол компанийн өрсөлдөх чадвар, уян хатан байдалд нөлөөлөхгүйгээр эрсдэлийг аль болох бууруулах чиглэсэн бодлого тогтоох явдал юм. Эдгээр бодлогын талаарх дэлгэрэнгүй мэдээллийг дор харууллаа: *35. Эрсдэлийн удирдлага*

35.6 Зээлийн эрсдэл

Компанийн харилцагч ба хамтрагч тал нь гэрээгээр хүлээсэн төлбөрийн үүргээ хугацаанд нь биелүүлээгүйн улмаас санхүүгийн алдагдал хүлээх эрсдэлийг зээлийн эрсдэл гэнэ. Компани нь харилцагчдад олгосон зээлийн гэрээгээр хүлээсэн үүргийн биелэлтээ хангаж чадахгүй болох, барьцаа хөрөнгө үнэлгээгээ алдах, барьцаа хөрөнгөөр үүргээ гүйцэтгэж чадахгүй болох зэрэг эрсдэлд голчлон өртөж байна.

Компани нь зээлийн эрсдэлийн удирдлагыг нэгдсэн байдлаар хэрэгжүүлж, Зээлийн хороогоор тогтмол хэлэлцэн шийдвэрлэх ба шаардлагатай тохиолдолд ТУЗ-ийн хурлаар хэлэлцүүлдэг.

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК

Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

35. Эрсдэлийн удирдлага (үргэлжлэл)

Компанийн зээлийн хорооноос гаргасан "Эрсдэлийн удирдлагын бодлого" журмыг зээлийн үйл ажиллагаандаа мөрдөж ажилладаг. Энэхүү журмаар эрсдэлийн удирдлагын үйл ажиллагааг хоорондоо уялдаатай 5 үе шатаас бүрдэнэ гэж үзсэн.

1. Эрсдэлийг тодорхойлох
2. Эрсдэлийг шинжлэх, хэмжих
3. Эрсдэлийг үнэлэх- Эрсдэлийн онцлогт тохирсон тоо болон чанарын үнэлгээний аргачлал
4. Шийдвэрлэх
5. Дахин хянах

Зээлийн эрсдэлийн удирдлагын үндсэн зорилго нь зээлийн үйл ажиллагаанаас учрах эрсдэл болон хүлээгдэх өгөөжийг хамгийн оноонойт түвшинд байлгахад оршино. Эрсдэлийн удирдлагын хороо нь нэг зээлдэгч буюу нэг бүлэг зээлдэгч болон нэг салбарт олгож болох зөвшөөрөгдсөн эрсдэлийн дүнгийн хязгаарыг тогтоох замаар зээлийн эрсдэлийн түвшнийг тодорхойлдог.

Зээлийн эрсдэлд орж болох байдлаа компани нь зээлдэгчид болон томоохон зээлдэгчийн хүүгийн төлбөр, зээлийн эргэн төлөлтийн хариуцлагаа биелүүлж чадах чадварын шинжилгээгээр удирддаг. Шаардлагатай үед зээлийн хязгаарыг өөрчилдөг. Зээлийн эрсдэлийг мөн барьцаа хөрөнгө болон байгууллага, хувь хүний гаргасан баталгаагаар удирддаг.

2024 болон 2023 онд компанид ББСБ-с шаардсан дараах харьцааг барьж ажилласан: Компанийн хувьцаа эзэмшигчид, төлөөлөн удирдах зөвлөлийн гишүүд, гүйцэтгэх захирал, ажилтан холбогдох этгээдэд олгосон зээл, зээлтэй адилтган тооцох бусад актив хөрөнгө, төлбөрийн баталгааны зохистой харьцаа нь 10 хувиас хэтрэхгүй байх ёстой бөгөөд адгээр зээл болон, санхүүгийн баталгаатай тэнцэх бусад хөрөнгө бусад активуудын нийт хэмжээ нийт хөрөнгийн 25 хувиас хэтрэхгүй байх ёстой.

Хамгийн том зээлдэгч болон холбогдох этгээдэд олгосон зээлүүд нь дараах байдалтай байна.

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024	Өөрийн хөрөнгөд эзлэх хувь	2023	Өөрийн хөрөнгөд эзлэх хувь
40 Том зээлдэгчид олгосон зээл, зээлтэй адилтган тооцох бусад актив	6,215,663	13.96%	4,989,193	12.70%
Хамгийн том зээлдэгчид олгосон зээл, зээлтэй адилтган тооцох бусад актив	458,230	1.03%	399,999	1.02%
Хувь нийлүүлэгч, өөрийн холбогдох этгээдэд олгосон зээл, зээлтэй адилтган тооцох бусад актив	149,786	0.34%	127,644	0.32%
Хувь нийлүүлэгч, өөрийн холбогдох этгээдэд олгосон зээл, зээлтэй адилтган тооцох бусад актив (Хамгийн том зээлдэгч-1)	-	0.00%	22,850	0.06%

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК
Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
 2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

35. Эрсдэлийн удирдлага (үргэлжлэл)

35.7 Банкны харилцах данс дахь мөнгө

Компанийн харилцах болон хадгаламжийн дансууд нь дараах банк, санхүүгийн байгууллагуудад байршиж байна. (Мүүдис агентлагийн рейтинг дээр үндэслэн нэгтгэн дор харууллаа):

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	Мүүдис Агентлаг Үнэлгээ	2024-12-31	2023-12-31
Банк			
Хаан банк	B2	1,387,565	920,533
Голомт	B2	424,939	17,591
Калитрон банк	B2	3,421,429	-
Худалдаа хөгжлийн банк	Ba1	2,886,645	56,885
Хас банк	B2	13,721	298
Тээвэр хөгжлийн банк	B3	14,797	13,471
Нийт харилцах дансанд байршиж буй дансны дүн		8,149,096	1,008,778

Зах зээлийн эрсдэл

Хүүтэй, арилжаалагдах болон гадаад валютаар илэрхийлэгдсэн санхүүгийн хэрэглүүр хэрэглэснээс үүдэлтэйгээр компани зах зээлийн эрсдэлд өртдөг. Энэ нь хүүгийн түвшин (хүүгийн түвшний эрсдэл), гадаад валютын ханш (гадаад валютын эрсдэл) эсвэл зах зээлийн бусад хүчин зүйлсад (бусад үнийн эрсдэл) гарсан өөрчлөлтийн улмаас санхүүгийн хэрэглүүрийн бодит үнэ цэнэ эсвэл ирээдүйн мөнгөн гүйлгээ хэлбэлзэх эрсдэл юм.

Хүүгийн түвшний эрсдэл

Хүүгийн түвшний эрсдэл гэдэг нь зах зээл дэх зээлийн хүүгийн түвшний өөрчлөлтийн улмаас санхүүгийн хэрэглүүрийн бодит үнэ цэнэ эсвэл ирээдүйн мөнгөн гүйлгээ хэлбэлзэх эрсдэл юм. Тайлант хугацааны эцсээрх санхүүгийн хөрөнгө болон санхүүгийн өр төлбөрт хийх хүүгийн хувь хэмжээний мэдрэмжийн шинжилгээнд тулгуурлан хүүгийн хувь хэмжээний боломжит өөрчлөлт нь орлогын тайлан болон өөрийн хөрөнгөнд томоохон нөлөө үзүүлэхээргүй гэж компанийн удирдлага үзэж байна. Компанийн хувьд хувьсах хүү бүхий зээл урт хугацаат зээлийн эх үүсвэр байхгүй.

Компанийн хүү бүхий авлагын үндсэн дүнгийн үлдэгдэл дараах байдалтай байна:

Дараах тоонуудад хүүгийн авлагын дүн ороогүй болно

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	Сарын хүү (%)	2024-12-31	Сарын хүү (%)	2023-12-31
Хүү бүхий зээлийн авлага				
Хэрэглээний зээл	1.7%-3.5%	21,100,003	1.2%-4.5%	19,808,961
Бичил зээл	1.6%-3.5%	17,754,235	1.7%-4.5%	9,036,537
ЖДБЗЗ	1.5%-4.5%	36,848,683	1.8%-4.5%	38,888,796
Нийт		75,702,921		67,734,294

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК
Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
 2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

35. Эрсдэлийн удирдлага (үргэлжлэл)

35.7 Банкны харилцах дансан дахь мөнгө (үргэлжлэл)

Компанийн хүү бүхий авлагын үндсэн дүнгийн үлдэгдэл дараах байдалтай байна:

Энэхүү дүнд хүүгийн авлагын дүн багтаагуй болно

Мянган төгрөгөөр	Валют	Жилийн хүү	2024-12-31	2023-12-31
Итгэлцлийн өр төлбөр				
Итгэлцлийн өр төлбөр (Мөнгөн дүн, хугацаа, итгэлцлийн нөхцөл болон валютаас хамаарч хүүгийн түвшин өөрчлөгддөг)	Tөгрөг	12%-14.4%	26,360,652	18,267,835
	Ам доллар	3.6%-6%	1,037,074	967,851
Нийт итгэлцлийн өр төлбөр			27,397,726	19,235,686
Бондын өр төлбөр				
	Tөгрөг	19.30%	5,000,000	5,000,000
	Tөгрөг	18.20%	2,000,000	-
	Tөгрөг	18.00%	1,000,000	1,117,285
Бондын өр төлбөр (Мөнгөн дүн болон хугацаанаас хамаарч хүүгийн түвшин өөрчлөгддөг)	Tөгрөг	18.50%	-	8,292,948
	Tөгрөг	18.60%	-	8,000
	Tөгрөг	19.20%	-	300,000
	Tөгрөг	20.00%	-	2,670,500
Нийт бондын өр төлбөр			8,000,000	17,388,733
Банк санхүүгийн байгууллагаас авсан зээл				
И Эм Эф Микрофинанс фонд	Ам доллар	16.00%	6,834,580	-
Глобал Жендер-Смарт фонд	Ам доллар	16.00%	6,834,840	-
И Эм Эф Микрофинанс фонд	Ам доллар	6.00%	-	3,410,690
Микрофинанас Инхэстмент Фасилити	Ам доллар	6.00%	-	1,705,345
Голомт банк	Tөгрөг	19.20%	-	1,500,000
Нийт банк санхүүгийн байгууллагаас авсан зээл			13,669,420	6,616,035

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК
Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
 2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

35. Эрсдэлийн удирдлага (үргэлжлэл)

35.8 Гадаад валютын эрсдэл

Гадаад валютын эрсдэл гэдэг нь гадаад валютын ханшийн өөрчлөлтийн улмаас санхүүгийн хэрэгтүүрийн үнэ цэнд хэлбэлзэх эрсдэл юм. Ирээдүйн ажил гүйлгээ, хүлээн зөвшөөрөгдсөн хөрөнгө, өр төлбөр Монгол Төгрөгөөс өөр валютаар илэрхийлэгдсэн тохиолдолд гадаад валютын эрсдэл үүсдэг. Ирээдүйн ажил гүйлгээ, хүлээн зөвшөөрөгдсөн хөрөнгө, өр төлбөр Монгол Төгрөгөөс өөр валютаар илэрхийлэгдсэн тохиолдолд гадаад валютын эрсдэл үүсдэг.

Доорх хүснэгтэд 2023 болон 2024 оны 12-сарын 31-ний байдлаарх гадаад валютын цэвэр эрсдэлийг харууллаа.

Минсан төгрөгөөр	Монгол төгрөгөөр		Ам доллараар		Дүн	
	2024-12-31	2023-12-31	2024-12-31	2023-12-31	2024-12-31	2023-12-31
Санхүүгийн хөрөнгө						
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө	985,251	875,734	7,823,947	135,338	8,819,198	1,011,072
Хугацаат хадгаламж	-	8,514,599	-	-	-	8,514,599
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа	73,359,672	67,185,435	-	-	73,359,672	67,185,435
Өмчийн үнэт цаас	1,644,803	1,574,171	-	-	1,644,803	1,574,171
Өрийн үнэт цаас	1,520,260	-	-	-	1,520,260	-
Бусад санхүүгийн хөрөнгө	2,451,303	1,192,248	-	-	2,451,303	1,192,248
Нийт санхүүгийн хөрөнгө	79,971,289	79,342,187	7,823,947	135,338	87,795,236	79,477,525
Санхүүгийн өр төлбөр						
Итгэлцлийн үйлчилгээний өр төлбөр	(28,457,967)	(19,552,971)	(1,119,535)	(1,011,337)	(29,577,522)	(20,564,308)
Зээл болон өр төлбөр	(13,688,479)	(1,503,551)	-	(5,160,656)	(13,688,479)	(6,664,207)
Бондын өр төлбөр	(8,123,232)	(17,707,658)	-	-	(8,123,232)	(17,707,658)
Бусад санхүүгийн төлбөр	(3,364,923)	(386,046)	-	-	(3,364,923)	(386,046)
Нийт санхүүгийн өр төлбөр	(53,634,621)	(39,150,226)	(1,119,535)	(6,171,993)	(54,754,156)	(45,322,219)
Нийт цэвэр ертөмхий байдал	26,336,668	40,191,961	6,704,412	(6,036,655)	33,041,080	34,155,306

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК

Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

35. Эрсдэлийн удирдлага (үргэлжлэл)

35.8 Гадаад валютын эрсдэл (үргэлжлэл)

Тэнцлийн болон тэнцлийн гадуурх гадаад актив, пассивын зөрүү нь нэгж болон нийт валютын хувьд өөрийн хөрөнгийн +-40%-аас хэтрэхгүй байхыг зохицуулагч байгууллагаас шаарддаг. Тайлант жилд валютын дансны цэвэр зөрүүг өөрийн хөрөнгөд харьцуулсан харьцаа нь 13.5% байгаа нь тус шалгуурыг зөрчөөгүй байгааг харуулж байна.

35.9 Бусад зах зээлийн үнийн эрсдэл

Компани зах зээлийн үнийн хэлбэлзлээс ашиг хүртэх зорилгоор аливаа өрийн болон өмчийн хэрэглүүр эзэмшдэггүй учир зах зээлийн үнийн эрсдэлд өртөхгүй гэж үзэж байна.

35.10 Төлбөрийн чадварын эрсдэл

Төлбөрийн чадварын эрсдэл нь аливаа аж ахуйн нэгж нь санхүүгийн өр төлбөрийг барагдуулах үүргээ биелүүлэхэд хүндрэл үүсэх эрсдэлийг илэрхийлдэг. Энэ нь санхүүгийн өр төлбөрөө хугацаанд нь төлж барагдуулахад хүндрэлтэй тулгарах эрсдэл юм. Компанийн бодлого нь өр төлбөр төлөх хугацаа болоход хангалттай бэлэн мөнгөтэй байх явдал юм. Энэ зорилгод хүрэхийн тулд Компани нь хүлээгдэж буй шаардлагыг биелүүлэхийн тулд бэлэн мөнгөний үлдэгдлийг (эсвэл харилцан тохиролцсон хэрэгслүүр) дор хаяж 45 хоногийн хугацаанд хүлээгдэж буй шаардлагад нийцүүлэн хадгалахыг эрмэлздэг.

Төлбөрийн чадварын эрсдэлийг компани өөрийн мөнгөн урсгалын удирдах чадвараас үүсдэг гэж үзэж байна. Компани тухайн жилийн төсвийг мөнгөн урсгалын хэрэгцээ шаардлагыг үнэлсний үндсэн дээр бэлтгэдэг. Компани нь аливаа төлбөрийн чадварын эрсдэлийн үнэлгээг сар бүр хийж, төлөөлөн удирдах зөвлөлд танилцуулан цаашид авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээг төлөвлөж гаргадаг.

Зохицуулагч байгууллага болох санхүүгийн зохицуулах хорооны 2019 оны 210 тогтоолоор баталсан "ББСБ-ын үйл ажиллагааны зохистой харьцааны шалгуур үзүүлэлтийг тооцож хяналт тааих журам"-аар төлбөр түргэн гүйцэтгэх чадварын харьцааг 8%-иас доошгүй, нэгдүгээр зэрэглэлийн өөрийн хөрөнгийг эрсдэлээр жигнэсэн нийт активд харьцуулсан харьцаа нь 10%-иас доошгүй байхыг тус тус заасан байдаг ба тайлант жилд төлбөрийн чадварыг 34.7%-иар, эрсдэлээр жигнэсэн активын харьцааг 45%-иар хангаж ажилласан байна.

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК
Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

35. Эрсдэлийн удирдлага (үргэлжлэл)

35.10 Төлбөрийн чадварын эрсдэл (үргэлжлэл)

Дараах хүснэгтээр санхүүгийн өр төлбөрийн гэрээгээр хүлээсэн төлөгдөж дуусах хугацааг харууллаа (дискаунтирлаагүй мөнгөн гүйлгээг илэрхийлнэ):

Мянган төгрөгөөр	1-12 сар	1-2 жил	2-5 жил	5 жилээс дээш	Нийт
2024-12-31					
Санхүүгийн өр төлбөр					
Итгэлцлийн үйлчилгээний өр төлбөр	17,438,429	9,953,655	5,642	-	27,397,726
Зээл болон өр төлбөр	-	13,669,420	-	-	13,669,420
Бондын өр төлбөр	5,000,000	3,000,000	-	-	8,000,000
Түрээсийн өр төлбөр	93,066	33,033	-	3,787	129,886
Бусад санхүүгийн өр төлбөр	257,924	-	3,106,999	-	3,364,923
Нийт санхүүгийн өр төлбөр	22,789,419	26,656,108	3,112,641	3,787	52,561,955
2023-12-31					
Санхүүгийн өр төлбөр					
Итгэлцлийн үйлчилгээний өр төлбөр	11,597,981	6,855,753	781,952	-	19,235,686
Зээл болон өр төлбөр	1,500,000	1,705,345	3,410,690	-	6,616,035
Бондын өр төлбөр	1,300,500	16,088,234	-	-	17,388,734
Түрээсийн өр төлбөр	-	102,922	187,657	3,603	294,182
Бусад санхүүгийн өр төлбөр	386,046	-	-	-	386,046
Нийт санхүүгийн өр төлбөр	14,784,527	24,752,254	4,380,299	3,603	43,920,683

Тус дүнгүүдэд хүүгийн өслөгийн дүн ороогүй болно.

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК

Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

35. Эрсдэлийн удирдлага (үргэлжлэл)**35.11 Капиталын тодруулга**

Компани нь мөнгөн урсгалын хөрөнгийн нөөцөөс бусад өмчийн бүх бүрэлдэхүүн хэсгүүдээс бүрдсэн (хувьцаат капитал, нэмж төлөгдсөн капитал, хяналтын бус хувь оролцоо, хуримтлагдсан ашиг ба дахин үнэлгээний нөөц гэх мэт) "тохируулсан капитал"-д хяналт тавьдаг.

Капитал бүрдүүлэх үеийн Компанийн зорилго бол:

- Хувьцаа эзэмшигч болон хувь нийлүүлэгчдэд үргэлжлүүлэн өгөөж өгөхийн тулд байгууллагын тасралтгүйгээр үйл ажиллагаагаа үргэлжлүүлэх чадварыг хамгаалах, болон
- Эрсдэлийн түвшнийг харгалзан үзэж бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний үнээ тогтоох замаар хувьцаа эзэмшигчдэд зохих өгөөж өгөх явдал юм.

Компани шаардлагатай капиталын дүнг холбогдох эрсдэлтэй нь уялдуулан тогтоодог. Компани капиталын бүтцийг удирдаж, зохих тохируулгыг хийхдээ эдийн засгийн нөхцөл байдалд гарсан өөрчлөлт болон тухайн хөрөнгийн эрсдэлийн шинж чанарыг авч үздэг. Капиталын бүтцийг тогтворжуулах эсвэл түүнд тохируулга хийхийн тулд компани ногдол ашиг болон капиталын өгөөжийн дунд тохируулга хийх, шинэ хувьцаа гаргах эсвэл өр бууруулах зорилгоор хөрөнгө борлуулах арга хэмжээ авах боломжтой.

Компани салбар дахь бусад аж ахуйн нэгжүүдийн адил капиталд мониторинг хийхдээ өр ба тохируулсан капиталын харьцааг сууриа болгодог. Цэвэр өр ба тохируулсан капиталыг ашиглан энэ харьцааны тооцооллыг хийдэг. Нийт өрнөөс (нэгтгэсэн санхүүгийн байдлын тайлангаар толилуулсны дагуу) мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийг хасаж цэвэр өрийг тооцоолдог.

Зах зээлийн тодорхой бус байдлын улмаас Компани өр ба тохируулсан капиталын харьцааны шалгуур үзүүлэлт зохистой түвшинд хадгалж, бэлэн мөнгөний хүчтэй сууриа хадгалж үлдэх стратеги баримталж байна. Энэ стратегийн гол зорилго нь зээлийн үнэлгээгээ өндөр байлгаснаар үндэслэлтэй зардлаар санхүүжилт олж авах явдал юм. 2024 болон 2023 оны 12 сарын 31-ний өдрөөрх өрийн тохируулга хийгдсэн капиталын харьцааг доор харууллаа:

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024-12-31	2023-12-31
Итгэлцлийн өр төлбөр	29,577,522	20,564,308
Банк санхүүгийн санхүүгийн байгууллагаас авсан зээл	13,688,479	6,664,207
Өрийн хэрэгсэл (Бонд)	8,123,232	17,707,658
Бусад санхүүгийн өр төлбөр	3,364,923	386,046
Түрээсийн өр төлбөр	129,886	294,162
Санхүүгийн үүсмэл хэрэгслүүд (өр төлбөр)	-	10,941
Нийт өр төлбөр	54,884,042	45,627,342
(-) Мөнгө түүнтэй адилтгах хөрөнгө	(8,819,198)	(1,011,072)
(-) Урт хугацаат хадгаламж	-	(8,514,599)
Цэвэр өр төлбөр	46,064,844	36,101,671
Нийт эздийн өмч	44,355,907	38,974,059
Нийт тохируулсан капитал	44,355,907	38,974,059
Өр төлбөр ба тохируулсан капиталын харьцаа (%)	103%	93%

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК
Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
 2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

36. Мөнгөн гүйлгээний тайланг дэмжих тэмдэглэл

Мөнгөн гүйлгээний тайлангийн зорилгоор мөнгө ба түүнтэй адилтгах зүйлс нь дараах зүйлсээс бүрдэнэ:

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024-12-31	2023-12-31
Банк дахь харилцах, хугацаагүй хадгаламж	8,149,096	1,006,778
Бэлэн мөнгө	1,796	2,294
ҮЦК-дахь хэтэвч	668,306	-
Нийт мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө	8,819,198	1,011,072

Санхүүжилтийн үйл ажиллагааны мөнгөн бус гүйлгээнүүдийг санхүүжилтийн үйл ажиллагааны өр төлбөрийн тохируулга байдлаар дараах хүснэгтэд харууллаа:

Банк болон бусад санхүүгийн байгууллагаас авсан зээл

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024-12-31	2023-12-31
01-р сарын 01	6,664,207	12,902,177
Тайлант жилд нэмж олгосон зээл	42,162,921	33,453,414
Тайлант жилийн зээлийн эргэн төлөлт	(35,167,228)	(39,647,397)
Мөнгөөр төлөгдсөн хүү	(454,034)	(844,339)
Тайлант жилд хуримтлуулсан хүү	615,437	774,990
Хорогдуулсан өртгийн тохируулга	(132,824)	9,411
Гадаад валютын ханшийн өөрчлөлтийн нөлөө	-	15,951
12-р сарын 31-ний үлдэгдэл	13,688,479	6,664,207

Итгэлцлийн үйлчилгээний өр төлбөр

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024-12-31	2023-12-31
01-р сарын 01	20,564,308	16,656,632
Тайлант жилд нэмж татсан итгэлцэл	30,847,942	36,288,297
Тайлант жилийн эргэн төлөлт	(22,236,181)	(32,599,689)
Төлөгдсөн хүү	(3,861,228)	(2,654,800)
Тайлант жилд хуримтлуулсан хүү	4,230,461	2,883,462
Гадаад валютын ханшийн хэрэгжээгүй гарз	32,220	(9,594)
12-р сарын 31-ний үлдэгдэл	29,577,522	20,564,308

Бондын өр төлбөр

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024-12-31	2023-12-31
01-р сарын 01	17,707,658	6,836,363
Тайлант жилд нэмж татсан бонд	42,812,072	25,620,911
Тайлант жилийн эргэн төлөлт	(51,873,998)	(14,819,994)
Төлөгдсөн хүү	(3,744,475)	(2,070,461)
Тайлант жилд хуримтлуулсан хүү	3,221,975	2,140,839
12-р сарын 31-ний үлдэгдэл	8,123,232	17,707,658

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК
Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
 2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

36. Мөнгөн гүйлгээний тайланг дэмжих тэмдэглэл (үргэлжлэл)

Өмчийн болон өрийн хөрөнгө оруулалт

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	Өмчийн үнэт цаас	Өрийн үнэт цаас
01-р сарын 01	1,574,171	-
Тайлант жилд худалдан авсан	242,771	15,805,640
Хорогдуулсан өртгөөр буцаан худалдаа авсан өрийн үнэт цаас	(399,440)	(14,305,640)
БҮЦ-р тооцсон ашиг алдагдаарх өмчийн хөрөнгө оруулалт	227,301	-
Хуримтлуулсан хүү	-	549,896
Хүлээн авсан хүү	-	(529,636)
12-р сарын 31-ний үлдэгдэл	1,644,803	1,520,260

37. Холбоотой талууд

37.1 Холбоотой талуудыг тодорхойлох

Эдгээр тусдаа санхүүгийн тайлангийн зорилгоор талууд нь НББОУС 24 буюу "Холбоотой Талын Тодруулга"-д тодорхойлсноор хэрвээ тухайн Компани нь нөгөө этгээдийн санхүүгийн болон үйл ажиллагаатай холбоотой шийдвэр гаргалтанд нөлөө үзүүлэх буюу хянах чадвартай бол холбоотой талууд гэж тодорхойлно. Холбоотой талуудын магадлалт хамаарлыг авч үзэхдээ хуулийн хэлбэрээс илүү эдийн засгийн холбоо хамаарлыг авч үздэг.

Тус компани нь доор дурдсан аж ахуйн нэгж, хувь хүмүүстэй холбоотой талууд юм.

Холбоотой талуудын нэр	Харьяалал	Хамаарал	Ажил гүйлгээний төрөл
Бизнес Инвест Девелопмент моторс ХХК	Монгол улс	Зэргэлдээ компани	Авлага, өглөг, ҮХХ солилцоо
Бизнес Инвест Девелопмент Технологи ХХК	Монгол улс	Зэргэлдээ компани	Авлага
БИД Ассет ТЗК	Монгол улс	Охин компани	Авлага, өглөг, зээл
БИД Файнэншил Групп	Монгол улс	Зэргэлдээ компани	Итгэлцэл
Монголын хөх тэнгэр ХХК	Монгол улс	Хувьцаа эзэмшигчдийн эзэмшилд буй компани	-
Бизнес Инвест Девелопмент Капитал ХХК	Монгол улс	Хувьцаа эзэмшигчдийн эзэмшилд буй компани	-
Бизнесийг идэвхижүүлэн дэмжигч сан	Монгол улс	Хувьцаа эзэмшигчдийн эзэмшилд буй компани	-
БИД санхүүгийн нэгдэл ХХК	Монгол улс	Хувьцаа эзэмшигчдийн эзэмшилд буй компани	-
БИД Инвестмент ХХК	Монгол улс	Хувьцаа эзэмшигчдийн эзэмшилд буй компани	-
А.Алтансүх	Монгол улс	ТУЗ-ын дарга, хувьцаа эзэмшигч	Авлага, итгэлцэл, бонд
С.Отгонбат	Монгол улс	ТУЗ-ийн гишүүн	Авлага, итгэлцэл

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК
Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
 2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгаар болсон тайлант жил

37. Холбоотой талууд (үргэлжлэл)

Холбоотой талуудын нэр	Харьяалал	Хамаарал	Ажил гүйлгээний төрөл
Х.Одонтуяа	Монгол улс	ТУЗ-ийн гишүүн, хувьцаа эзэмшигч	Зээл, итгэлцэл
Б.Анхилуун	Монгол улс	ТУЗ-ийн гишүүн	Итгэлцэл, бонд
Б.Отгондорж	Монгол улс	ТУЗ-ийн хараат бус гишүүн	Итгэлцэл
А.Асутай	Монгол улс	Хувьцаа эзэмшигчийн гэр бүлийн гишүүн	Зээл, итгэлцэл
Д.Хөхөө	Монгол улс	Хувьцаа эзэмшигчийн гэр бүлийн гишүүн	Итгэлцэл
А.Бэлгүтай	Монгол улс	Хувьцаа эзэмшигчийн гэр бүлийн гишүүн	Зээл, итгэлцэл
А.Эмүжин	Монгол улс	Хувьцаа эзэмшигчийн гэр бүлийн гишүүн	Итгэлцэл
А.Ану-Үжин	Монгол улс	Хувьцаа эзэмшигчийн гэр бүлийн гишүүн	Итгэлцэл
А.Амартүвшин	Монгол улс	Хувьцаа эзэмшигчийн гэр бүлийн гишүүн	Итгэлцэл
О.Энхбилгүүн	Монгол улс	Хувьцаа эзэмшигчийн гэр бүлийн гишүүн	Итгэлцэл
Б.Аварзэд	Монгол улс	Хувьцаа эзэмшигчийн гэр бүлийн гишүүн	Итгэлцэл
Г.Бор	Монгол улс	Хувьцаа эзэмшигчийн гэр бүлийн гишүүн	Итгэлцэл
Б.Чингүн	Монгол улс	Хувьцаа эзэмшигчийн гэр бүлийн гишүүн	Итгэлцэл
Б.Отгондорж	Монгол улс	Хувьцаа эзэмшигчийн гэр бүлийн гишүүн	Итгэлцэл

37.2 Холбоотой талуудтай хийсэн хоорондын ажил гүйлгээний тооцооны үлдэгдэл

12 сарын 31-ний байдлаарх холбоотой талуудтай хийсэн ажил гүйлгээ, тооцооны үлдэгдлийн мэдээллийг дор харуулав.

Мянган төгрөгөөр	2024-12-31	2023-12-31
Холбоотой талаас авах авлага		
А.Алтансүх	317,000	319,618
Бизнес Инвест Девелопмент Моторс ХХК	532,042	-
Бизнес Инвест Девелопмент Технологи ХХК	17,000	5,000
С.Отгонбат	-	31,500
Нийт холбоотой талуудаас авах авлага	866,042	356,118
Холбоотой талд өгөх өглөг		
БИД Ассет ТЗК	3,106,999	-
Нийт холбоотой талуудад өгөх өглөг	3,106,999	-

БИЗНЕС ИНВЕСТ ДЕВЕЛОПМЕНТ ББСБ ХХК
Тусдаа Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
 2024 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

37. Холбоотой талууд (үргэлжлэл)

37.2 Холбоотой талуудтай хийсэн хоорондын ажил гүйлгээний тооцооны үлдэгдэл (үргэлжлэл)

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024-12-31	2023-12-31
Зээлийн авлага		
А.Асутай	2,612	1,765
А.Балгүтэй	1,430	-
БИД Ассет ТЗК	1,517,503	-
Нийт үнийн дүн	1,521,545	1,765
<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024-12-31	2023-12-31
Бондын өр төлбөр		
А.Алтансүх	-	776,551
С.Отгонбат	-	-
Б.Анхилуун	-	17,000
Ц.Бат-Эрдэнэ	-	20,000
А.Амартүвшин	-	8,000
Нийт үнийн дүн	-	821,551
<i>Мянган төгрөгөөр</i>	2024-12-31	2023-12-31
Итгэлцлийн үйлчилгээний өр төлбөр		
Бизнес Инвест Девелопмент Технологи ХХК	-	-
Бизнес Инвест Девелопмент Файнэншил Групп ХХК	80,000	-
Бизнес Инвест Девелопмент Моторс ХХК	55,944	-
А.Алтансүх	6,364,339	3,516,572
С.Отгонбат	2,013,516	1,996,407
Х.Одонтуяа	936,986	692,252
Ц.Бат-Эрдэнэ	51,730	10,629
О.Энхбилгүүн	471,454	320,193
Д.Хөхөө	-	198,035
А.Эмүжин	124,360	114,171
Б.Анхилуун	135,773	108,791
А.Амартүвшин	40,003	21,985
Г.Бор	15,293	10,357
А.Балгүтэй	1,791	2,534
А.Асутай	4,848	1,991
А.Үжин	3,652	2,280
О.Энхбилгүүн	471,454	320,193
О.Чингүн	185,665	159,018
Нийт үнийн дүн	11,007,808	7,495,408

38. Болзошгүй өр төлбөр ба үүрэг хариуцлага

Бизнесийн хэвийн явцад Компани нь түүний эсрэг нэхэмжлэл хүлээн авч болно. Компанийн удирдлага өөрсдийн хийсэн тооцоолол дээр үндэслэн нэхэмжлэлүүдээс үүдэлтэйгээр эдгээр тусдаа санхүүгийн тайланд тусгасан өр төлбөрийн нөөцийг давах хэмжээний материаллаг алдагдал үүсэхгүй гэж дүгнэж байна.

39. Тайлагналын өдрийн дараах үйл явдал

2024 оны 12-р сарын 31-ээр дуусгавар болсон тайлант жилийн тусдаа санхүүгийн тайлангийн аудит нь 2025 оны 3 сарын 14-нд дууссан. Тайлант хугацаанд гүйцэтгэх захирлын үүргийг Ц.Бат-Эрдэнэ гүйцэтгэж байсан ба 2025 оны 2 сарын 11-ний өдөр буюу тайлант хугацааны дараа Төлөөлөн Удирдах Зөвлөлийн 02/11 дугаартай "Ажлаас чөлөөлөх, томилох тухай" тогтоолын дагуу Ц.Бат-Эрдэнэ нь үүрэгт ажлаас чөлөөлөгдөж А.Асүтайг гүйцэтгэх захирлаар томилсон байна.

40. Тайлангийн орчуулга

Эдгээр тусдаа санхүүгийн тайлангуудыг Монгол, Англи хэл дээр бэлтгэсэн бөгөөд тэдгээрийн хооронд ялгаа, зөрчилдөх зүйл гарвал Англи хэл дээрх хувийг баримтална.